

കേരള ഗസറ്റ് KERALA GAZETTE

അസാധാരണം EXTRAORDINARY

ആധികാരികമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്
PUBLISHED BY AUTHORITY

വാല്യം 13 Vol. XIII	തിരുവനന്തപുരം, വ്യാഴം Thiruvananthapuram, Thursday	2024 ഫെബ്രുവരി 29 29th February 2024 1199 കുംഭം 16 16th Kumbham 1199 1945 ഫാൽഗുനം 10 10th Phalgunam 1945	നമ്പർ No.	762
------------------------	---	---	--------------	-----

കേരള സർക്കാർ

ആരോഗ്യവും കുടുംബക്ഷേമവും (എഫ്.ഡബ്ല്യു.) വകുപ്പ്

വിജ്ഞാപനം

സ. ഉ. (പി) നമ്പർ 8/2024/ആ.കു.വ.

തിരുവനന്തപുരം, 2024 ഫെബ്രുവരി, 20
1199 കുംഭം 7.

എസ്. ആർ. ഒ. നമ്പർ 213/2024

2018-ലെ കേരള ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ (രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും) ആക്റ്റിലെ (2018-ലെ 2-ാം ആക്റ്റ്) 13-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് നൽകുന്ന അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചു കൊണ്ട് കേരളത്തിലെ ആയുർവേദം ചികിത്സാ

സ്ഥാപനങ്ങൾ പാലിക്കേണ്ടതായ നിലവാരം നിർണ്ണയിച്ചുകൊണ്ട്, കേരള സർക്കാർ, താഴെപ്പറയുന്ന ചട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു, അതായത്:—

ചട്ടങ്ങൾ

1. ചുരുക്കപ്പേരും പ്രാരംഭവും.— (1) ഈ ചട്ടങ്ങൾക്ക് 2023-ലെ കേരള ആയുർവേദ ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ (നിലവാരം നിർണ്ണയിക്കൽ) ചട്ടങ്ങൾ എന്ന് പേര് പറയാം.

(2) ഇത് ഉടൻ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്നതാണ്.

2. നിർവ്വചനങ്ങൾ.—(1) ഈ ചട്ടങ്ങളിൽ, സന്ദർഭം മറ്റ് വിധത്തിൽ ആവശ്യപ്പെടാത്ത പക്ഷം,—

(എ) "ആക്റ്റ്" എന്നാൽ 2018-ലെ കേരള ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ (രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും) ആക്റ്റ് (2018-ലെ 2-ാം ആക്റ്റ്) എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ബി) "അനുബന്ധം" എന്നാൽ ഈ ചട്ടത്തിന്റെ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുള്ള അനുബന്ധം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(സി) "സർക്കാർ" എന്നാൽ കേരള സർക്കാർ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഡി) "സംസ്ഥാനം" എന്നാൽ കേരള സംസ്ഥാനം എന്നർത്ഥമാകുന്നു.

(2) ഈ ചട്ടങ്ങളിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതും, എന്നാൽ നിർവ്വചിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുമായ വാക്കുകൾക്കും പദപ്രയോഗങ്ങൾക്കും, യഥാക്രമം, അവയ്ക്ക് ആക്റ്റിൽ നൽകപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അതേ അർത്ഥം തന്നെയായിരിക്കുന്നതാണ്.

3. ആയുർവേദ വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ തരം തിരിക്കൽ.— നിലവാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനായി ആരോഗ്യസംരക്ഷണം നൽകുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ താഴെ പറയും പ്രകാരം സ്ഥാപനങ്ങളെ തരം തിരിക്കാവുന്നതാണ്. അതായത് :—

(1) ക്ലിനിക്:—രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ആയുർവേദ ചികിത്സകന്റെയോ/ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റിന്റെയോ ഉടമസ്ഥതയിലോ നേതൃത്വത്തിലോ പ്രവർത്തിക്കുന്ന, വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർമ്മാണം, ഔഷധ കുറിപ്പടി മുതലായ ഔട്ട്

പേഷ്യന്റ് സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമായിട്ടുള്ള ആയുർവേദ ചികിത്സാ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ഇവിടെ ഫാർമസി, രോഗസ്വഭാവത്തിനനുസൃതമായ ബാൻഡേജിംഗ്, മുറിവ് ഡ്രസ്സിംഗ്, തുണൽ, ഇൻസിഷൻ & ഡ്രെയിനേജ്, ഫോറിൻ ബോഡി നീക്കം ചെയ്യൽ, പ്രഥമശുശ്രൂഷ തുടങ്ങിയ ലളിതമായ ബാഹ്യ ചികിത്സകൾ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ചികിത്സകന്റെ ഇച്ഛാനുസരണം ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ഒന്നോ അതിലധികമോ ഡോക്ടർമാർക്ക് ഒരു ക്ലിനിക് നടത്താം, എന്നാൽ ഒരു സമയത്ത് ഒരു ഡോക്ടർ മാത്രമേ ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ.

(2) പോളിക്ലിനിക്:— ഡോക്ടറുടെയോ/സ്പെഷ്യലിസ്റ്റിന്റെയോ ഉടമസ്ഥതയിലോ നേതൃത്വത്തിലോ പ്രവർത്തിക്കുന്ന, വൈദ്യ പരിശോധന, ഔഷധ നിർണയം, മുതലായ ഔട്ട് പേഷ്യന്റ് സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമായിട്ടുള്ള ആയുർവേദ ചികിത്സാ സ്ഥാപനങ്ങൾ. ഇവിടെ ഫാർമസി, രോഗസ്വഭാവത്തിനനുസൃതമായ ലളിതമായ ബാഹ്യ ചികിത്സകൾ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ ചികിത്സകന്റെ ഇച്ഛാനുസരണം ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. രോഗികൾക്ക് അവരുടെ വിവേചനാധികാരത്തിൽ ഏത് ഡോക്ടറുടെയും വൈദ്യോപദേശം സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

(3) തെറാപ്പി സെന്റർ:—ഒരു ഡോക്ടറുടെയോ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടറുടെയോ ഉടമസ്ഥതയിലോ നേതൃത്വത്തിലോ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കിടത്തിച്ചികിത്സ ആവശ്യമില്ലാത്ത ക്രിയാക്രമങ്ങൾക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന വൈദ്യ പരിശോധന, ഔഷധ നിർണയം, ഔഷധ വിനിമയം മുതലായ ഔട്ട് പേഷ്യന്റ് സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമായിട്ടുള്ളതുമായ ആയുർവേദ ചികിത്സാ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ലഭ്യമാക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ബാഹ്യ ചികിത്സാ സേവനങ്ങൾക്ക് അവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ ടി കേന്ദ്രത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(4) സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെന്റർ:—ഒരു സ്പെഷ്യാലിറ്റി അല്ലെങ്കിൽ വ്യത്യസ്ത സ്പെഷ്യാലിറ്റികളിൽ ഒന്നോ അതിലധികമോ ഡോക്ടർമാർ പ്രത്യേക രോഗങ്ങളോ സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾക്ക് കീഴിലുള്ള രോഗങ്ങളോ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനായി വിവിധ പരിശോധന, കൺസൾട്ടേഷൻ, കുറിപ്പടി എന്നിവയിലൂടെ ആവശ്യമായ ചികിത്സയും മരുന്നുകളും സ്പെഷ്യാലിറ്റിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രത്യേക ചികിത്സാ ക്രമങ്ങളും നൽകുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ലഭ്യമാക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന സ്പെഷ്യാലിറ്റിയ്ക്കാവശ്യമായ സൗകര്യം ടി സ്ഥാപനത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം.

വിശദീകരണം :- ഈ ഉപചട്ടത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിലേക്ക്;

ആയുർവേദ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ വിവിധ വകുപ്പുകൾക്ക് കീഴിൽ താഴെപ്പറയുന്ന സ്പെഷ്യാലിറ്റി ക്ലിനിക്കുകൾ/ ആശുപത്രികൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്. അതായത്:—

- (എ) ശാലാക്യതന്ത്രം—നേത്രരോഗം (ഓഫ്താൽമോളജി), ശിരോ നാസാ കർണ്ണ ഏവം കണ്ഠരോഗം (ഇ.എൻ.ടി), മുഖ ദന്തരോഗം (ഓറോ-ഡെന്റൽ) എന്നിവ.

(ബി) ശല്യതന്ത്രം—ശസ്ത്രം ഏവം അനുശസ്ത്രം (സർജറി), വ്രണ ചികിത്സ (വുണ്ട് ക്ലിനിക്), അസ്ഥി സന്ധി മർമ്മ ചികിത്സ (ഓർത്തോപീഡിക്), സ്പോർട്സ് മെഡിസിൻ എന്നിവ.

(സി) പ്രസൂതിതന്ത്രവും സ്ത്രീരോഗവും—പ്രസൂതിതന്ത്രം (ബ്സ്ടെട്രിക്സ്), സ്ത്രീരോഗം (ഗൈനക്കോളജി) എന്നിവ.

(ഡി) കൗമാരഭൃത്യം—ബാലരോഗം (പീഡിയാട്രിക്സ്).

(ഇ) കായചികിത്സ—പ്രമേഹ ക്ലിനിക് (ആയുർവേദ ഡയബറ്റോളജി), ആയുർവേദ റുമറ്റോളജി, ആയുർവേദ ന്യൂറോളജി, രസയാന ഏവം വാജീകരണം (ആയുർവേദ ജെറിയാട്രിക്സ്), സാന്ത്വന പരിചരണം (പാലിയേറ്റീവ് കെയർ), ത്വക്ക് രോഗം (ഡെർമറ്റോളജി), ആയുർവേദ കോസ്മറ്റോളജി, മാനസികം (സൈക്യാട്രി), പഞ്ചകർമ്മ എന്നിവ.

(എഫ്) സ്വസ്ഥവൃത്തം—ജീവിതശൈലി രോഗ ക്ലിനിക്, സ്വസ്ഥവൃത്ത (വെൽനെസ്സ് ആൻഡ് പ്രിവെന്റീവ്) എന്നിവ

(5) ഡോ സർജറി/പ്രൊസീജർ യൂണിറ്റ്:—മൈനർ ശസ്ത്രക്രിയകൾ, അനുശസ്ത്രക്രിയകൾ എന്നിവയ്ക്ക് വേണ്ടിയുള്ള രോഗികളുടെ പ്രവേശനം, ചികിത്സ, വിടുതൽ എന്നിവയെല്ലാം ഒരു ദിവസം അല്ലെങ്കിൽ 24 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ നടത്തുന്ന സ്ഥലം എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ശാലാകൃതന്ത്രം, ശല്യതന്ത്രം, പ്രസൂതിതന്ത്രവും സ്ത്രീരോഗവും തുടങ്ങിയ സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾക്കും, ത്വക്ക് രോഗ ക്ലിനിക്കുകളോട് അനുബന്ധിച്ചും യൂണിറ്റ് പ്രവർത്തിക്കാവുന്നതാണ്. ക്ലിനിക്കിന്റെ സേവനങ്ങൾക്കും ജോലിഭാരത്തിനും അനുസരിച്ച് ഒന്നോ അതിലധികമോ ഓപ്പറേറ്റിംഗ് റൂമുകളും രോഗികളുടെ ശസ്ത്രക്രിയാനന്തര സുഖം പ്രാപിക്കുന്നതിനുള്ള താമസ സൗകര്യവും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(6) ആശുപത്രികൾ:—(i) ജനറൽ പ്രാക്ടീഷണർമാർ/സ്പെഷ്യലിസ്റ്റു ഡോക്ടർമാർ മുഴുവൻ സമയ മേൽനോട്ടത്തോടെയുള്ള സപ്പോർട്ടീവ് സേവനങ്ങൾക്കൊപ്പം ജനറൽ, സ്പെഷ്യാലിറ്റി ചികിത്സകൾക്കായി രോഗികൾക്ക് ഇൻ പേഷിയെന്റ് (ഐ.പി) സേവനം നൽകുന്ന ഒരു ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനം എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ഇതിന് ഔട്ട്പേഷ്യന്റു (ഒ.പി.) സേവനങ്ങൾ കൂടി ഉണ്ടായിരിക്കും. സാമാന്യ ആരോഗ്യ പരിചരണത്തോടുകൂടിയോ അല്ലാതെയോ ആശുപത്രികൾക്ക് സ്പെഷ്യൽറ്റി സേവനങ്ങൾ നടത്താനാകും.

(ii) പരിചരണത്തിന്റെ തരം, കിടക്കകളുടെ എണ്ണം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആശുപത്രികളെ താഴെപ്പറയും വിധം തരം തിരിക്കാവുന്നതാണ്. അതായത്:—

(എ) വിഭാഗം 1 (10 കിടക്കകൾ വരെ)—ഒന്നോ അതിലധികമോ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത മെഡിക്കൽ പ്രാക്ടീഷണർ അല്ലെങ്കിൽ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർ/ഡോക്ടർമാർ ഉണ്ടായിരിക്കണം,

(ബി) വിഭാഗം 2 (11 മുതൽ 25 വരെ കിടക്കകൾ)—രണ്ടോ അതിലധികമോ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത മെഡിക്കൽ പ്രാക്ടീഷണർ അല്ലെങ്കിൽ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർമാർ ഉണ്ടായിരിക്കണം,

(സി) വിഭാഗം 3 (26 മുതൽ 50 വരെ കിടക്കകൾ.)—മൂന്നോ അതിലധികമോ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത മെഡിക്കൽ പ്രാക്ടീഷണർമാരോ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർമാരോ ഉണ്ടായിരിക്കണം,

(ഡി) വിഭാഗം 4 (51 മുതൽ 100 വരെ കിടക്കകൾ)—രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത അഞ്ചോ അതിലധികമോ മെഡിക്കൽ പ്രാക്ടീഷണർമാരോ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർമാരോ ഉണ്ടായിരിക്കണം,

(ഇ) വിഭാഗം 5 (100 ന് മുകളിൽ കിടക്കകൾ)—രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത അഞ്ചോ അതിലധികമോ മെഡിക്കൽ പ്രാക്ടീഷണർമാരോ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർമാരോ ഉണ്ടായിരിക്കണം,

എന്നാൽ വിഭാഗം 4-നും 5-നും ഓരോ 20 കിടക്കകൾക്കും ഒരു ഡോക്ടറെ കൂടി ചേർക്കേണ്ടതാണ്.

4. സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന നിലവാരങ്ങൾ:—

(1) വ്യാപ്തി/ബാധകം:—

(എ) ക്ലിനിക്: (i) വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർണ്ണയം, മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതു തുടങ്ങി ജനറൽ/ സ്പെഷ്യൽറ്റി രോഗ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതും, ഐ.പി. സേവനങ്ങളോട് കൂടിയതും ഒന്നോ അധികമോ ഡോക്ടർ/ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഉള്ളതും ആയ ആശുപത്രികൾക്ക് അടിസ്ഥാനനിലവാരങ്ങൾ ബാധകമാണ്.

(ii) ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആരോഗ്യ അഭിവൃദ്ധിക്കും ആവശ്യമായ പ്രാഥമിക സേവനം നൽകുന്നതോ പുനരധിവാസ സ്വഭാവമുള്ള ആരോഗ്യ പരിപാലന സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതോ മേൽ പറഞ്ഞ ആയുർവേദ വിഭാഗത്തിലെ ഏതെങ്കിലും സ്പെഷ്യാൽറ്റി ഉൾപ്പെടുന്നതോ ആയ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും അടിസ്ഥാനനിലവാരങ്ങൾ ബാധകമാണ്.

കുറിപ്പ് : ജനറൽ വിഭാഗം മാത്രമായോ/ സ്പെഷ്യാലിറ്റി വിഭാഗം മാത്രമായോ/ പല സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ ഉൾപ്പെടുത്തി കൊണ്ടോ ആശുപത്രികൾ പ്രവർത്തിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്:

(iii) ഈ നിലവാരങ്ങൾ വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർമ്മയം, മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതു തുടങ്ങി രോഗ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന ഒരു ആയുർവേദ പ്രാക്ടീഷണർ/ സ്പെഷ്യാലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർ/ ഒരു കൂട്ടം ഡോക്ടർമാർ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഒന്നോ അധികമോ ഡോക്ടർമാരുള്ള ക്ലിനിക്കുകൾക്കും ബാധകമാണ്.

(ബി) പോളിക്ലിനിക്: (i) വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർമ്മയം, മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതു തുടങ്ങി രോഗ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന രണ്ടോ അധികമോ ഡോക്ടർമാരുള്ള ക്ലിനിക്കുകൾ;

(ii) ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആരോഗ്യ അഭിവൃദ്ധിക്കും ആവശ്യമായ പ്രാഥമിക സേവനം നൽകുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ;

(iii) പുനരധിവാസ സ്വഭാവമുള്ള ആരോഗ്യ പരിപാലന സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ;

(iv) മേൽ പറഞ്ഞ ആയുർവേദ വിഭാഗത്തിലെ ഏതെങ്കിലും സ്പെഷ്യാലിറ്റി ഉൾപ്പെടുത്തിയ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് അടിസ്ഥാന നിലവാരങ്ങൾ ബാധകമാണ്.

(സി) തെറാപ്പി സെന്റർ: (i) ഈ വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർമ്മയം, മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതു തുടങ്ങി രോഗ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതും, ആശുപത്രി വാസം ഇല്ലാതെ ഒ. പി അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആയുർവേദ തെറാപ്പികൾ നൽകുന്നതുമായ ഒന്നോ അധികമോ ഡോക്ടർമാരുള്ള ക്ലിനിക്കുകൾ;

(ii) ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആരോഗ്യ അഭിവൃദ്ധിക്കും ആവശ്യമായ പ്രാഥമിക സേവനം നൽകുന്നതോ;

(iii) പുനരധിവാസ സ്വഭാവമുള്ള ആരോഗ്യ പരിപാലന സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതോ ആയ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാനനിലവാരം ബാധകമാണ്.

(ഡി) സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെന്റർ: വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർമ്മയം, മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതു തുടങ്ങി സ്പെഷ്യാലിറ്റി രോഗ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതും, ഒന്നോ അധികമോ സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ ഉള്ളതും ഒന്നോ അധികമോ സ്പെഷ്യാലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർമാരുള്ള ക്ലിനിക്കുകൾക്കോ ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആരോഗ്യ അഭിവൃദ്ധിക്കും ആവശ്യമായ പ്രാഥമിക

സേവനം നൽകുന്നതോ പുനരധിവാസ സ്വഭാവമുള്ള ആരോഗ്യ പരിപാലന സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതോ മേൽ പറഞ്ഞ ആയുർവേദ വിഭാഗത്തിലെ ഏതെങ്കിലും സ്പെഷ്യാലിറ്റി ഉൾപ്പെടുത്തിയതോ ആയ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാനനിലവാരം ബാധകമാണ്.

(ഇ) **ആശുപത്രികൾ:** വൈദ്യ പരിശോധന, രോഗനിർണ്ണയം, ഔഷധ നിർമ്മയം, മരുന്നുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതു തുടങ്ങി ജനറൽ/ സ്പെഷ്യാൽറ്റി രോഗ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതും, ഐ.പി സേവനങ്ങളോട് കൂടിയതും ഒന്നോ അതികമോ ഡോക്ടർ/ സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഉള്ളതും ആയ ആശുപത്രികൾക്കോ ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആരോഗ്യ അഭിവൃദ്ധിക്കും ആവശ്യമായ പ്രാഥമിക സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതോ പുനരധിവാസ സ്വഭാവമുള്ള ആരോഗ്യ പരിപാലന സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതോ മേൽ പറഞ്ഞ ആയുർവേദ വിഭാഗത്തിലെ ഏതെങ്കിലും സ്പെഷ്യാലിറ്റി ഉൾപ്പെടുത്തിയതോ ആയ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാനനിലവാരങ്ങൾ ബാധകമാണ്.

കുറിപ്പ് : ജനറൽ വിഭാഗം മാത്രമായോ/സ്പെഷ്യാലിറ്റി വിഭാഗം മാത്രമായോ/പല സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ ഉൾപ്പെടുത്തി കൊണ്ടോ ആശുപത്രികൾ പ്രവർത്തിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

(2) അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ:—

(i) രോഗികൾക്കും അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും ജീവനക്കാർക്കും സന്ദർശകർക്കും സുരക്ഷിതവും സംരക്ഷിതവുമായ അന്തരീക്ഷം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള ഭൗതിക സൗകര്യം ഒരുക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. വൃത്തിയുള്ള പരിസരത്താണ് സ്ഥാപനം സ്ഥിതി ചെയ്യേണ്ടത്. കൂടാതെ അതാത് സമയം പ്രാബല്യത്തിൽ ഉള്ള പ്രാദേശിക നിയമങ്ങൾ പാലിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(ii) അടിസ്ഥാന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവഹിക്കുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ സ്ഥലത്തിന്റെ ആവശ്യകത ആശുപത്രികൾ ഒഴികെ ഉള്ളവയ്ക്ക് അനുബന്ധം 1 അനുസരിച്ചും ആശുപത്രികൾക്ക് അനുബന്ധം 7 അനുസരിച്ചും, സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെന്ററുകൾക്ക് അനുബന്ധം 16അനുസരിച്ചും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(iii) ക്ലിനിക്കിനകവശം നന്നായി പ്രകാശമുള്ളതും, വായുസഞ്ചാരമുള്ളതും, വൃത്തിയുള്ളതും മതിയായ ജലവിതരണം ഉള്ളതും ആയിരിക്കണം.

(iv) ക്ലിനിക്കിന്റെ പ്രവേശന കവാടത്തിലോ കെട്ടിടത്തിലോ ക്ലിനിക്കിന്റെ പേര് പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പ്രധാന ബോർഡ് ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(v) പ്രദേശത്തെ ആളുകൾക്ക് മനസ്സിലാകുന്ന ഭാഷയിൽ താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ വ്യക്തമായി പ്രദർശിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്, അതായത്:—

- (എ) രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പരും യോഗ്യതയും ഉൾപ്പെടെ ഡോക്യൂമെന്റ്, ഡ്യൂട്ടി സമയം;
- (ബി) ക്ലിനിക്കുകളുടെ സമയം;
- (സി) ബന്ധപ്പെടേണ്ട നമ്പർ;
- (ഡി) നൽകുന്ന സേവനങ്ങളും അവയ്ക്കുള്ള നിരക്കുകളും.

ക്രൂറിപ്പ് 1:— ആശുപത്രികളിൽ ഇവ കൂടാതെ ക്ലിനിക്കൽ രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പർ, ബെഡ്ഡുകളുടെ എണ്ണം, നൽകുന്ന ചികിത്സകൾ, അവയുടെ സമയം, ഇൻവെന്ററിയുടെ സേവനങ്ങൾ എന്നിവയും പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കണം. വിഭാഗം 3 മുതൽ 5 വരെയുള്ള ആശുപത്രികളിൽ കെട്ടിടത്തിന്റെ ലേ ഔട്ട് കൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

ക്രൂറിപ്പ് 2 : ഡേ സർജറി സെന്ററിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കേണ്ട അധിക വിവരങ്ങൾ:—

- (i) കോർപ്പറേഷൻ/മുനിസിപ്പൽ/ക്ലിനിക്കൽ എസ്റ്റാബ്ലിഷ് മെന്റ് ആക്ട് രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ്;
- (ii) കൺസൾട്ടേഷനും മറ്റ് നടപടിക്രമങ്ങൾക്കും സേവനങ്ങൾക്കുമുള്ള നിരക്കുകൾ;
- (iii) ക്ലിനിക്കിന് സമയങ്ങൾ, അവധിദിവസങ്ങൾ;
- (iv) സ്പെഷലിറ്റികൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള മറ്റ് അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ (നൽകുന്ന സ്പെഷലിറ്റി സേവനങ്ങൾക്കും, സേവനത്തിന്റെ വ്യാപ്തിക്കും അനുസരിച്ച്).

(vi) ഓപ്പറേഷൻ തീയേറ്റർ (ഒ. ടി.)-നു വേണ്ടുന്ന അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ:

- (എ) ഓപ്പറേഷൻ തീയേറ്റർ സമുച്ചയത്തിന് ഉചിതമായ സോണിംഗ് ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;
- (ബി) ഓപ്പറേഷൻ തീയേറ്റർ സമുച്ചയത്തിൽ നഴ്സിംഗ് സ്റ്റേഷൻ, ഡോക്യൂമെന്റ് ഡ്യൂട്ടി റൂം, സ്ക്രബ് സ്റ്റേഷൻ, അണുവിമുക്തമായ സ്റ്റോർ, ക്ലീൻ ആൻഡ്

ഡർട്ടിയൂട്ടിലിറ്റി, ഡ്രസ്ചേഞ്ച്മെന്റുകൾ, ടോയ്ലറ്റുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് അനുയോജ്യമായ ഇടം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(സി) അനുവിമുക്തമായ ഭാഗം—ഓപ്പറേറ്റിംഗ്മൂം, സ്റ്റോറും അനസ്തേഷ്യ മുറിയും ഉൾക്കൊള്ളണം;

(ഡി) ക്ലീൻ സോൺ-ഉപകരണങ്ങൾ/മെഡിക്കൽ സ്റ്റോർ, സ്ക്രബ്ബിംഗ്മിഷിൻ, ശസ്ത്രക്രിയയ്ക്കു മുമ്പും ശേഷവുമുള്ള മുറികൾ, ലിനൻ ബേ എന്നിവ അടങ്ങിയിരിക്കണം;

(ഇ) പ്രൊട്ടക്റ്റീവ്സോൺ—വസ്ത്രം മാറുന്ന മുറി, ഡോക്ടറുടെ മുറി, അനസ്തെറ്റിക്പ്രീ-ചെക്കപ്പ് റൂം, ടോയ്ലറ്റുകൾ എന്നിവ ഉൾക്കൊള്ളണം;

(എഫ്) മാലിന്യ നിർമാർജ്ജന ഭാഗം—ഡർട്ടി യൂട്ടിലിറ്റി, ബയോമെഡിക്കൽ വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ്, പാരന്റലൈസേഷൻ സാമ്പിൾ ട്രാൻസ്പോർട്ട്;

(ജി) ജീവനക്കാർക്കും രോഗികൾക്കും അനുയോജ്യമായ അനുവിമുക്തമായ അന്തരീക്ഷം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനായി ഉചിതമായ പരിഗണന നൽകണം;

(എച്ച്) പ്രീ-ഓപ്പറേറ്റീവ്റൂമിന്റെയും റിക്വെറി റൂമിന്റെയും വാതിലുകൾക്ക് 1.5 മീറ്റർ വീതി ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(ഐ) എയർ ഫിൽട്രേഷനും എയർ കണ്ടീഷനിംഗിനും ഉചിതമായ ക്രമീകരണങ്ങൾ എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(ജെ) ഓപ്പറേഷൻ തീയറ്ററിലെ താപനിലയും ഇഴുപ്പവും നിരീക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്;

(കെ) എല്ലാ ഓപ്പറേഷൻ തീയറ്ററുകളിലും ഓക്സിജൻ, നൈട്രസ് ഓക്സൈഡ്, സക്ഷൻ, കംപ്രസ്ഡ് എയർ സപ്ലൈ എന്നിവ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(എൽ) ഷാഡോ-ലെസ് ലൈറ്റ് പോലുള്ള ആവശ്യമായ എല്ലാ ഉപകരണങ്ങളും പ്രവർത്തന അവസ്ഥയിൽ ആയിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(എം) തടസ്സമില്ലാത്ത വൈദ്യുതി വിതരണം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(vii) മൈനർ ഓപ്പറേഷൻ തീയറ്റർ: ഡേ സർജറി പ്രോസീജറുകൾ, മൈനർ ശസ്ത്രക്രിയകൾ, അഗ്നികർമ്മ, ക്ഷാരകർമ്മ, ജാലുകാവചരണ തുടങ്ങിയ അനുശസ്ത്രക്രിയകൾ ചെയ്യുന്ന സ്ഥലം

(viii) ക്രിയാകല്പ റൂം— ഡേ സർജറി യൂണിറ്റുകളുടെ ഭാഗമായോ, ശല്യതന്ത്ര, ശാലാകൃതന്ത്ര, പ്രസൂതിതന്ത്ര തുടങ്ങിയ സ്പെഷ്യാലിറ്റികളുടെ ഭാഗമായോ,

ത്വക്ക് രോഗ, ആയുർവേദ കൊസ്മെടോളജി തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ പ്രത്യേക ചികിത്സകൾ ചെയ്യാനുള്ള സ്ഥലം.

(ix) ഒബ്സ്റ്റേട്രിക്കൽ യൂണിറ്റ് (പ്രസൂതിതന്ത്ര സ്പെഷലിറ്റി): പ്രസവ ആവശ്യങ്ങൾക്കും, പരിശോധനകൾക്കും, നിരീക്ഷണങ്ങൾക്കും വേണ്ടി അൽപ ദിവസങ്ങൾക്കായി ഗർഭിണിയെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥലം. ഇവിടെ താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ പാലിക്കേണ്ടതാണ്;

(i) സ്വകാര്യത നൽകുകയും അനുബാധയിൽ നിന്നും ക്രോസ് അനുബാധയിൽ നിന്നും അമ്മമാർക്ക് ന്യായമായ സംരക്ഷണം നൽകേണ്ടതാണ്;

(ii) പ്രവേശന സ്ഥലത്ത് ഒരു റിസപ്ഷനും അന്വേഷണ ഏരിയയും എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളോടും കൂടിയ ബൈസ്റ്റാൻഡർ വെയിറ്റിംഗ് ഏരിയയും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(iii) മതിയായ കിടക്കകളും ഇരിപ്പിട സൗകര്യങ്ങളുമുള്ള ഒരു എക്സാമിനേഷൻ കം ട്രയേജ് റൂം, ചെറിയ നടപടിക്രമങ്ങൾക്കും അൾട്രാസൗണ്ട്സ്കാനിംഗുമുള്ള മൈനർ പ്രൊസീജർ റൂം, കട്ടിലുകൾ സ്വകാര്യത നൽകുന്നതിനായി പാർട്ടീഷൻ അല്ലെങ്കിൽ സ്ക്രീൻ ഉപയോഗിച്ച് വേർതിരിക്കേണ്ടതാണ്. നിരീക്ഷണത്തിലും ലേബർ റൂമിലും കഴിയുന്ന രോഗികൾക്ക് ആവശ്യമായ ടോയ്ലറ്റ് സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കേണ്ടതാണ്;

(iv) നഴ്സിംഗ് സ്റ്റേഷനിൽ നിന്നു എല്ലാ രോഗികളുടെയും നിരീക്ഷണത്തിന് സാധിക്കണം;

(v) നവജാത ശിശുക്കൾക്കുള്ള റീസസീറ്റേഷൻ സൗകര്യങ്ങൾ പ്രസവചികിത്സാ വിഭാഗത്തിൽ നൽകണം, പ്രസവമുറിയിൽ നവജാത ശിശു പരിചരണ സ്ഥലം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(vi) ലേബർ റൂമിൽ പ്രസവത്തിന്റെ എല്ലാ ഘട്ടങ്ങളിലും നിരീക്ഷണത്തിനും കണ്ടെത്തലുകൾ ചാർട്ട് ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കണം. സപ്ലൈകൾക്കും ഉപകരണങ്ങൾക്കുമുള്ള സ്റ്റോറേജ് റൂമുകൾ, ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള സ്ഥലം ഉൾപ്പെടെ ക്ലീൻ & ഡർട്ടി യൂട്ടിലിറ്റി റൂമുകൾ എന്നിവ സജ്ജീകരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്;

(vii) ലേബർ റൂമിൽ ഓക്സിജനും സക്ഷനും സജ്ജീകരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്.

ലേബർ റൂം (പ്രസൂതിതന്ത്ര സ്പെഷ്യാലിറ്റി)-പ്രസവ ആവശ്യത്തിനും പ്രവാസാനന്തര പരിചരണത്തിനുമായി ഗർഭിണിയെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്ന അനുവിമുക്തമായ സ്ഥലം എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ആംബുലൻസ് പ്രവേശനത്തിനായി ലേബർ റൂം താഴത്തെ നിലയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത് അനുയോജ്യമാണ്, ഇല്ലെങ്കിൽ ലിഫ്റ്റുകളോ റാമ്പുകളോ പടികളോ ഉള്ള എളുപ്പത്തിൽ ആക്സസ് ചെയ്യാവുന്ന സ്ഥലത്ത് ആയിരിക്കണം. ഇത് പ്രസവാനന്തരവാർഡുകൾ, അത്യാഹിത വിഭാഗം എന്നിവയുമായി ബന്ധിപ്പിച്ചിരിക്കണം. പ്രസവത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ടേബിളിനുള്ള സ്ഥലം 10. 5 ചതുരശ്ര മീറ്റർ ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(3) ഫർണിച്ചറുകളും ഫിക്സലേഴ്സും:—

(i) സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും ജോലിഭാരവും അനുസരിച്ച് ഫർണിച്ചറുകളും ഫിക്സലേഴ്സും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(ii) ഇവ എല്ലാ സമയത്തും പ്രവർത്തനനക്ഷമമായിരിക്കണം. ആശുപത്രികൾ ഒഴികെയുള്ളവയുടെ ഇനം അനുബന്ധം 2 പ്രകാരവും ആശുപത്രികളുടെ അനുബന്ധം 8 പ്രകാരവും ആയിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(4) മാനവവിഭവശേഷി ആവശ്യകതകൾ:—

(i) സ്ഥാപനത്തിന്റെ വ്യാപ്തി അനുസരിച്ചുള്ള ഡോക്ടർ (ബി.എ.എം. എസ്)/സ്പെഷ്യാലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർ (അതാത് സ്പെഷ്യാലിറ്റിയിൽ ബിരുദാനന്തര ബിരുദം അഥവാ ഡിപ്ലോമ)/സംസ്ഥാന/കേന്ദ്ര മെഡിക്കൽ കൗൺസിലിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(ii) മെഡിക്കൽ പ്രൊഫെഷനലുകൾ നൽകുന്ന സേവനങ്ങൾ, അവരുടെ യോഗ്യത, പരിശീലനം എന്നിവയ്ക്ക് അനുസൃതമായിരിക്കണം.

(iii) പാരാമെഡിക്കൽ വിഭാഗത്തിൽ നേഴ്സ് അംഗീകൃത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ആയുർവേദ നഴ്സിംഗ് കോഴ്സും, ഫാർമസിസ്റ്റ് ആയുർവേദ ഫാർമസിസ്റ്റ് കോഴ്സും, തെറാപിസ്റ്റ് ആയുർവേദ തെറാപിസ്റ്റ് കോഴ്സും പാസ്സായിരിക്കണം.

(iv) ആശുപത്രികൾ ഒഴികെയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മാനവവിഭവശേഷി ആവശ്യകതകൾ അനുബന്ധം 3 അനുസരിച്ചും ആശുപത്രികളുടേത് അനുബന്ധം 9 അനുസരിച്ചും ആയിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(5) മെഡിക്കൽ ഉപകരണങ്ങളും സാമഗ്രികളും:—

(i) ആശുപത്രികൾ ഒഴികെയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അനുബന്ധം 4ൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള പ്രകാരവും ആശുപത്രികൾക്ക് അനുബന്ധം 10 പ്രകാരവുമുള്ള മെഡിക്കൽ ഉപകരണങ്ങളും സാമഗ്രികളും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(ii) നൽകുന്ന സേവനത്തിന്റെ വ്യാപ്തിക്ക് അനുസൃതമായ മറ്റ് ഉപകരണങ്ങളും ലഭ്യമായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(iii) എല്ലാ ഉപകരണങ്ങളും എല്ലാ സ്ഥയത്തും പ്രവർത്തനക്ഷമമായിരിക്കേണ്ടതും ഉപകരണങ്ങളുടെ ആനുകാലിക പരിശോധന, വൃത്തിയാക്കൽ, അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ എന്നിവ കൃത്യമായി നടത്തേണ്ടതുമാണ്.

(6) പിൻതുണ സേവനങ്ങൾ (സപ്പോർട്ടിംഗ് സർവ്വീസസ്):—

(i) ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം അനുസരിച്ച് രോഗിപരിചരണത്തിനും സേവന ആവശ്യങ്ങൾക്കും അല്ലെങ്കിൽ വിവിധ ചികിത്സാ രീതികൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അതനുസരിച്ച് സപ്പോർട്ടിംഗ് സ്റ്റാഫ് ആവശ്യമാണ്.

(ii) ആശുപത്രികളിൽ രജിസ്ട്രേഷൻ കൗണ്ടർ/ ബില്ലിംഗ് കൗണ്ടർ/ ഹെല്ത്ത് ഡസ്ക് ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(iii) ആശുപത്രികളിൽ ആംബുലൻസ്, ലബോറട്ടറി, ലോബ്രദി, തുടങ്ങിയ സേവനങ്ങൾ സ്ഥിരമായോ ഓൺ കാൾ ആയോ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(7) നിയമാനുസൃതമായ ആവശ്യകതകൾ:—

(i) കേന്ദ്ര/സംസ്ഥാന മെഡിക്കൽ കൗൺസിലിൽ ഡോക്ടർ/ഡോക്ടർമാരുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ നിർബന്ധമാണ്.

(ii) നിലവിലുള്ള നിയമങ്ങൾ അനുസരിച്ച് മാലിന്യം സംസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

(iii) നിയമപരമായ ആവശ്യകതകളുടെ ഇനങ്ങൾ അനുബന്ധം 11 പ്രകാരമായിരിക്കുന്നതാണ്.

(8) റെക്കോർഡ് മെയിന്റനൻസും റിപ്പോർട്ടിംഗും:—

(i) ഓരോ ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനവും ചികിത്സിച്ച രോഗികളുടെ മെഡിക്കൽ റെക്കോർഡുകളും ആരോഗ്യ വിവരങ്ങളും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും സൂക്ഷിക്കുകയും അധികാരികൾ ആവശ്യപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അത്

സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. മെഡിക്കൽ റെക്കോർഡുകൾ മറ്റ് ഉള്ളടക്കങ്ങൾ, റിപ്പോർട്ടുകൾ അനുബന്ധം 12 മുതൽ 15 പ്രകാരം സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

(ii) എല്ലാ രേഖകളുടെയും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളുടെയും പകർപ്പുകൾ ഗവൺമെന്റ് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച് അല്ലെങ്കിൽ കേരള ക്ലിനിക്കൽ എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് ആക്ട്, 2018-ന് കീഴിൽ നിലവിലുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും പ്രസക്തമായ നിയമവ്യവസ്ഥയ്ക്ക് അനുസൃതമായി ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് ബന്ധപ്പെട്ട ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനത്തിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

(iii) അടിയന്തിര സാഹചര്യങ്ങളിലോ അല്ലെങ്കിൽ ദുരന്തങ്ങളോ, പകർച്ചവ്യാധികളോ ഉണ്ടാകുമ്പോഴോ, അല്ലെങ്കിൽ അധികാരികൾ കാലാകാലങ്ങളിൽ ആവശ്യപ്പെടുന്ന സമയത്തോ, വിവരങ്ങളും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും സമർപ്പിക്കുന്നതിന് എല്ലാ ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ഉത്തരവാദിത്തമുണ്ട്.

(iv) ചികിത്സാ രേഖകളും മറ്റ് അനുബന്ധ രജിസ്റ്ററുകളും സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

(9) അടിസ്ഥാന പ്രക്രിയകൾ:—

(i) രജിസ്ട്രേഷൻ—ക്ലിനിക്കൽ സന്ദർശിക്കുന്ന ഓരോ രോഗിയും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും വിശദാംശങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തുകയും വേണം.

(ii) പരിശോധന—(എ) ഓരോ രോഗിയേയും പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയരാക്കേണ്ടതാണ്. പരിശോധനവേളയിൽ രോഗിയുടെ രോഗത്തെ സംബന്ധിച്ച കണ്ടെത്തലുകൾ, പരിശോധനാ ഫലങ്ങൾ, രോഗനിർണയം, മരുന്നുകൾ, ചികിത്സാക്രമങ്ങൾ എന്നിവ തീയതിയും സമയവും ചികിത്സകന്റെ ഒപ്പും സഹിതം ഒ. പി കുറിപ്പടിയിൽ വ്യക്തമായി രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതുമാണ്.

(ബി) തയ്യാറാക്കിയ/ വിതരണം ചെയ്യുന്ന മരുന്നുകൾക്ക് ലേബലിംഗ് നടത്തേണ്ടതും അതിൽ മരുന്നിന്റെ പേര്, തയ്യാറാക്കിയ തീയതി, ഉപയോഗിക്കേണ്ട വിധം, മരുന്ന് കഴിക്കുന്നതിന്റെ ആവൃത്തി എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതുമാണ്.

(സി) മരുന്ന് നൽകുന്നതിനു മുമ്പ് ചുവടെപ്പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതാണ്.

- (1) നിർദ്ദേശിച്ച മരുന്ന്;
- (2) നിർദ്ദേശിച്ച മരുന്നിന്റെ ഡോസ്;
- (3) കാലഹരണപ്പെടുന്ന തീയതി;
- (4) ലേബലുകൾ.

കുറിപ്പ്: ആശുപത്രികളിൽ രോഗസാഹചര്യത്തിനനുസരിച്ചുള്ള സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ/കിടക്ക ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ, രോഗിയുടെ രോഗവിവരണം/ കുറിപ്പി/റഫറൽ ലെറ്ററോട് കൂടി അതിനു സൗകര്യമുള്ള അടുത്തുള്ള ചികിത്സ കേന്ദ്രങ്ങളിലേക്ക് റഫർ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള റഫറൽ സൗകര്യം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

(iii) അണുബാധ നിയന്ത്രണം:

(എ) കൈകളുടെ ശുചിത്വം ഉൾപ്പെടെയുള്ള അണുബാധ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ മുൻകരുതലുകളും ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളേണ്ടതാണ്.

(ബി) സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തന സമയത്തിനടനീളം കൈകഴുകുന്നതിനായി ശുദ്ധജലലഭ്യതയുള്ളടപ്പ് സ്ഥാപനത്തിൽ ഉണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതാണ്.

(സി) ക്ലിനിക്കിന്റെ പരിസരം വൃത്തിയാക്കി സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

(ഡി) ടോയ് ലെറ്റുകൾ എല്ലായ് പ്പോഴും വൃത്തിയാക്കി അണുവിമുക്തമായും സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്.

(ഇ) എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളും അണുനാശിനി ഉപയോഗിച്ച് ദിവസത്തിൽ ഒരിക്കലൈങ്കിലും വൃത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്.

(iv) സുരക്ഷാ പരിഗണനകൾ:—രോഗിയുടെ സുരക്ഷയ്ക്കുള്ള എല്ലാ മുൻകരുതലുകളും എടുക്കേണ്ടതും കീടങ്ങളെയും കൊതുകുകളെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

(v) ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ സംസ്കരണം:—ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യങ്ങൾ ബയോമെഡിക്കൽ വെയ്സ്റ്റ് മാനേജ്മന്റ് ആൻഡ് ഹാൻഡ് ലിംഗ് റൂൾസ് പ്രകാരം കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

(vi) പ്രഥമശുശ്രൂഷ:—

(എ) പ്രഥമശുശ്രൂഷ നൽകുന്നതിനുള്ള ആവശ്യമായ സൗകര്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(ബി) ആംബുലൻസ്, ആശുപത്രി എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെടാനുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.

(10) രോഗിയുടെ അവകാശങ്ങൾ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ:— രോഗിയുടെ അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതിനും ചികിത്സകന്റെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ പൂർണ്ണമായി നിർവഹിക്കപ്പെടുന്നതിനും ചികിത്സാ കേന്ദ്രത്തിന്റെ ഭാരവാഹികളും

ചികിത്സകരും അനുബന്ധം 6-ൽ നൽകിയിട്ടുള്ള ധാർമ്മിക ചട്ടങ്ങൾ (കോഡ് ഓഫ് എത്തിക്സ് റെഗുലേഷൻസ്). കൃത്യമായി പാലിക്കേണ്ടതാണ്.

അനുബന്ധം 1

ആവശ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ

[ചട്ടം 4(2) (ii) കാണുക]

ക്രമ നം.	ലൊക്കേഷൻ	ഏരിയ	ക്ലിനിക്	പോളിക്ലിനിക്	തെറാപ്പി സെൻറർ	സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെൻറർ
1	കോമൺ ഏരിയ (സ്ത്രീകൾക്കും മരുന്ന് വിതരണവും)	30 ചതുരശ്ര അടി	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം
2	കൺസൾട്ടേഷൻ റൂം	40 ചതുരശ്ര അടി	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം
3	ശുചിമുറിയുള്ളചികിത്സാമുറി	100 ചതുരശ്ര അടി	നിർബന്ധമില്ല	നിർബന്ധമില്ല	നിർബന്ധം	ആവശ്യമെങ്കിൽ

കുറിപ്പ്: സ്ത്രീകൾക്കും, കാത്തിരിപ്പ്, കൺസൾട്ടേഷൻ റൂം, സംരക്ഷണം തുടങ്ങിയവ ക്ലിനിക്കിന്റെ ആവശ്യത്തിനും ജോലി ഭാരത്തിനും പര്യാപ്തമായിരിക്കണം. ഡിസ്പെൻസിങ് ഏരിയ കൺസൾട്ടിംഗ് ഏരിയയിൽ നിന്നും വെയിറ്റിംഗ് ഏരിയയിൽ നിന്നും ദൃഢമായ പാർട്ടീഷൻ ഉപയോഗിച്ച് വേർതിരിക്കേണ്ടതാണ്. ആവശ്യത്തിന് വെളിച്ചവും, വെന്റിലേഷനും, സ്വകാര്യതയും ഉറപ്പാക്കുക.

അനുബന്ധം 2

ഫർണിച്ചറുകളും ഫിക്സലേഴ്സും

[ചട്ടം 4(3) (ii) കാണുക]

ക്രമ നം.	വിശദാംശങ്ങൾ	ക്ലിനിക്	പോളിക്ലിനിക്	തൊപ്പി സെൻറർ	സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെൻറർ
1	കൺസൾട്ടേഷൻ മേശ	1	1/ ഒ. പി	1	1
2	ഡോക്ടർക്കുള്ള ചെയർ	1	1/ ഒ. പി	1	1
3	രോഗിക്കു കസേര	1	1/ ഒ. പി	1	1
4	കാത്തിരിപ്പ് കസേര	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്
5	പരിശോധനമേശ	1	1/ ഒ. പി	1	1
6	മരുന്ന്സംഭരണത്തിന് ഫർണിച്ചറുകൾ	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്
7	മരുന്ന് വിതരണത്തിന് ഫർണിച്ചറുകൾ	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്
8	സ്പെഷ്യാലിറ്റി സേവനങ്ങൾക്കുള്ള സൈനേജ്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്	ആവശ്യത്തിന്
9	തൊപ്പിമേശ/തോണി	0	0	1	0

അനുബന്ധം 3

ആവശ്യമായ മാനവവിഭവശേഷി

[ചട്ടം 4(4) (iv) കാണുക]

ക്രമ നമ്പർ	പോസ്റ്റ്	ക്ലിനിക്	പോളിക്ലിനിക്	തൊഴിലിട സെൻറർ	സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെൻറർ
1	ഡോക്ടർ	1	1/ ഒ. പി	1	1
2	സഹായി	0/1	1	0/1	0/1
3	തൊഴിലിടസ്റ്റ് (സ്ഥിരം/ ഓൺകാൾ)	ആവശ്യമില്ല	ആവശ്യമില്ല	1ആൺ /1പെൺ നിർബന്ധം	സേവനത്തിന്റെ വ്യാപ്തി അനുസരിച്ച്

അനുബന്ധം 4

ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങൾ

[ചട്ടം 4(5) (i) കാണുക]

ക്രമ നമ്പർ	ഉപകരണത്തിന്റെ പേര്	ക്ലിനിക്	പോളിക്ലിനിക്	തൊഴിലിട സെൻറർ	സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെൻറർ
1	സ്റ്റെതസ്കോപ്പ്	1	1/ ഒ. പി	1	1
2	തെർമോമീറ്റർ	1	1/ ഒ. പി	1	1
3	ടോർച്ച് (ഫ്ലാഷ് ലൈറ്റ്)	1	1/ ഒ. പി	1	1
4	സ്മിശ്മാനോമീറ്റർ	1	1/ ഒ. പി	1	1
5	വെയിംഗ് മെഷീൻ (രോഗികൾക്ക്)	1	1/ ഒ. പി	1	1
6	ഇലക്ട്രോണിക് വെയിംഗ് മെഷീൻ (മരുന്ന് അളക്കാൻ)	1	1	1	1

അനുബന്ധം 5

രജിസ്റ്ററുകൾ

[ചട്ടം 4(5) (iv) കാണുക]

ക്രമ നമ്പർ	രജിസ്റ്ററിന്റെ പേര്	ക്ലിനിക്	പോളിക്ലിനിക്	തൊഴിലിട സെൻറർ	സ്പെഷ്യാലിറ്റി സെൻറർ
1	ഒ.പി രജിസ്റ്റർ	1	1/ ഒ. പി	1	1
2	മെഡിസിൻ രജിസ്റ്റർ	1	1/ ഒ. പി	1	1
3	ഉപകരണ രജിസ്റ്റർ	1	1	1	1
4	ക്രിയാക്രമ രജിസ്റ്റർ	0/1	0/1	1	1

അനുബന്ധം 6

രോഗിയുടെ അവകാശങ്ങളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും

[ചട്ടം 4(10) കാണുക]

ഒരു രോഗിക്കും അവന്റെ/അവളുടെ പ്രതിനിധിക്കും ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഇനി പറയുന്ന അവകാശങ്ങളുണ്ട്:

1. രോഗത്തിന്റെ സ്വഭാവം, രോഗകാരണം, നിർദ്ദേശിച്ച പരിശോധനകളും പരിചരണവും, ചികിത്സയുടെ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഫലങ്ങൾ, സംഭവ്യമായ സങ്കീർണതകൾ, പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ചെലവുകൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രസക്തമായ വിവരങ്ങൾ.
2. ചികിത്സയുടെ രഹസ്യസ്വഭാവം, മനുഷ്യന്റെ അന്തസ്സ്, സ്വകാര്യത എന്നിവയും ഉറപ്പുവരുത്തുക.
3. എച്ച്.ഐ.വി. പോലുള്ള രോഗാവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ചികിത്സയിലും പെരുമാറ്റത്തിലും വിവേചനം കാണിക്കാതിരിക്കുക.
4. ഉയർന്ന കേന്ദ്രത്തിലേക്ക് ഒരു റഫറൻസ് ആവശ്യമുള്ളപ്പോഴെല്ലാം, ശരിയായ റഫറൻസ് ലെറ്ററിനോടൊപ്പം അത് ചെയ്യണം.

രോഗികളുടെ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ:

1. ആരോഗ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വിവരങ്ങളും നൽകുക.
2. പരിശോധനയിലും ചികിത്സയിലും ഡോക്ടറുമായി സഹകരിക്കുക.
3. ചികിത്സയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ നിർദ്ദേശങ്ങളും പാലിക്കുക.
4. ആശുപത്രികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ഫീസ് കൃത്യസമയത്ത് അടയ്ക്കുക.
5. വൈദ്യന്റെയും മറ്റ് ആശുപത്രി ജീവനക്കാരുടെയും അനന്തസ്സിനെ മാനിക്കുക.
6. ഒരിക്കലും വഴക്കോ അക്രമമോ ഉണ്ടാക്കരുത്.
7. രോഗിയിൽ നിന്നോ കൂടെയുള്ളവരിൽ നിന്നോ എന്തെങ്കിലും മോശമായ സ്വഭാവമോ പെരുമാറ്റമോ ഉണ്ടായാൽ നിയമപരമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാകും.

അനുബന്ധം 7

ആശുപത്രികൾക്ക് ആവശ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ

[ചട്ടം 4 (2) (ii) കാണുക]

ക്ലിനിക്കൽ എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് ആക്ട് നടപ്പിലാക്കിയതിന് ശേഷം നിർമ്മിക്കുന്ന ആശുപത്രികൾക്ക് ഘടനാപരമായ മാറ്റങ്ങൾ ബാധകമായിരിക്കണം.

വിശദ വിവരങ്ങൾ	വിഭാഗം 1	വിഭാഗം 2	വിഭാഗം 3	വിഭാഗം 4	വിഭാഗം 5
ഒ. പി റൂം	40 ചതുരശ്ര അടി	40 ചതുരശ്ര അടി	40 ചതുരശ്ര അടി	40 ചതുരശ്ര അടി	40 ചതുരശ്ര അടി
ഐ. പി വാർഡ്	50 ചതുരശ്ര അടി/കിടക്ക	50 ചതുരശ്ര അടി/ കിടക്ക	50 ചതുരശ്ര അടി/ കിടക്ക	50 ചതുരശ്ര അടി/ കിടക്ക	50 ചതുരശ്ര അടി/ കിടക്ക
അടുകള	നിർബന്ധമില്ല	നിർബന്ധമില്ല	100 ചതുരശ്ര അടി	100ചതുരശ്ര അടി	100 ചതുരശ്ര അടി

ആശുപത്രി മാനേജ്മെന്റിന് സൗകര്യപൂർവ്വം എത്ര ഒ.പി പ്രവർത്തിപ്പിക്കാമെന്ന് തീരുമാനിക്കാം, എന്നാൽ ഓരോ ഒ.പി സൗകര്യത്തിനും 40 ചതുരശ്ര അടിയും സ്വീകരണത്തിനും മരുന്ന് വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുമായി കുറഞ്ഞത് 30 ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണ്ണവും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

അടുക്കള : ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കാൻ പാകത്തിനുള്ള വിസ്തീർണ്ണം അടുക്കളയ്ക്ക് വേണം പാത്രങ്ങൾ കഴുകുന്ന സ്ഥലം പാചകം ചെയ്യുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്ന് വേർതിരിക്കേണ്ടതാണ്. സ്ഥലം നല്ല വായുസഞ്ചാരവും വെളിച്ചവുമുള്ളതായിരിക്കണം, ചുവരുകളിൽ നനവോ ഫംഗസ് വളർച്ചയോ ഇല്ലാതെ വൃത്തിയായിരിക്കണം.

വാർഡിലെ മറ്റ് ആവശ്യകതകൾ:

1. ആൺ, പെൺ വാർഡ് ദൃഢമായ വിഭജനത്തോടെ വേർതിരിക്കേണ്ടതാണ്.
2. കിടക്കകൾ തമ്മിലുള്ള ദൂരം 1 മീറ്റർ ആയിരിക്കണം.
3. വാർഡിൽ നഴ്സിംഗ് സ്റ്റേഷൻ, ഡോക്ടർമാരുടെ ഡ്യൂട്ടി റൂം, വൃത്തിയുള്ളതും അഴുക്കായവയും സൂക്ഷിക്കുന്നതിനായി പ്രത്യേക മുറികൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം,
4. 24 മണിക്കൂറും വൈദ്യുതിയും ജലവിതരണ സൗകര്യവും ഉണ്ടായിരിക്കണം.
5. രോഗികളുടെ കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രം, ടോയ്ലറ്റുകളുടെ എണ്ണം, ചികിത്സ മുറി തുടങ്ങിയവ ആശുപത്രിയുടെ വ്യാപ്തിയും കിടക്കയുടെ എണ്ണവും അനുസരിച്ച് ആവശ്യമാണ്.
6. വാതിലിന്റെ വീതി 1.2 മീറ്ററും ഇടനാഴിയുടെ വീതി 2.5 മീറ്ററും ആയിരിക്കണം

അനുബന്ധം 8
ഫർണിച്ചറുകളും സാമഗ്രികളും
[ചട്ടം 4(3) (ii)കാണുക]

വിശദവിവരങ്ങൾ (ഒ.പി.)	വിഭാഗം1	വിഭാഗം2	വിഭാഗം3	വിഭാഗം4	വിഭാഗം5
ഡോക്ടർക്ക് കസേര	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
ഡോക്ടർക്കുള്ള ടേബിൾ	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
രോഗിയുടെ കസേര	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
പരിശോധനമേശ	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
ഫുട്ട്ഷെൽഫ്	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
ഷെൽഫ്/സ്റ്റോറേജ്അലമാര	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
വിശദവിവരങ്ങൾ(ഐ.പി.)	വിഭാഗം 1	വിഭാഗം 2	വിഭാഗം 3	വിഭാഗം 4	വിഭാഗം 5

കട്ടിൽ- മരം/ഇരുമ്പ്	10-1	25-11	50-26	100-51	100 നുകളിൽ
ബെഡ്സൈഡ് ലോക്കർ/സ്റ്റോറേജ്ഷെൽഫ്	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക	1 /കിടക്ക
ഫോൾഡിംഗ്സ്ക്രീൻ	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക	1/കിടക്ക
ചികിത്സാ മേശ/ട്രോണി	1	1	2	2	4

അനുബന്ധം 9
ആശുപത്രികളുടെ മാനവ വിഭവശേഷി ആവശ്യകതകൾ
 [ചട്ടം 4(4) (iv) കാണുക]

കാറ്റഗറി	വിഭാഗം 1	വിഭാഗം 2	വിഭാഗം 3	വിഭാഗം 4	വിഭാഗം 5
മെഡിക്കൽസൂപ്രണ്ട്	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	1	1
ആർ.എം.ഒ	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	1	1	1
*ഡോക്ടർ/സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ്	1	2	2	3	5
നഴ്സ്	1	1	2	2	4
**തൊഴിലിസ്റ്റ് പെൺ/ആൺ	1	2	3	5	7
മെഡിക്കൽ റെക്കോർഡ് ലൈബ്രേറിയൻ	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	1
ഫാർമസിസ്റ്റ്	ബാധകമല്ല	ബാധകമല്ല	1	2	2
വിവിധോദ്ദേശ തൊഴിലാളി	1	2	2	2	3
ക്ലീനിംഗ്സ്റ്റാഫ്	1	1	2	2	4
കുക്ക്	ഓൺ കോൾ	ഓൺ കോൾ	ഓൺ കോൾ	1	2

കുറിപ്പ്: എല്ലാ മനുഷ്യവിഭവശേഷിയും ആശുപത്രിയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നില്ല, പകരം ഓൺ കോൾ എം.ബി.ബി.എസ്. ഡോക്ടർ/ ഒ.ടി. ടെക്നീഷൻ പോലെയുള്ളത് സമയത്തിനു ലഭ്യമാക്കിയാൽ മതിയാകും.

അനുബന്ധം 10
മെഡിക്കൽ ഉപകരണങ്ങൾ - ഒ.പി.ഡി

[ചട്ടം 4 (5) (I) കാണുക]

വിശദവിവരങ്ങൾ	വിഭാഗം1	വിഭാഗം2	വിഭാഗം3	വിഭാഗം4	വിഭാഗം5
സ്റ്റേതസ്കോപ്പ്	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
ബി.പി.ഉപകരണം	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
ടോർച്ച്	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
തെർമോമീറ്റർ	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
ടങ്ങ്ഡിപ്രസർ	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
വെയിംഗ് മെഷീൻ (രോഗിക്കി)	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
ഇലക്ട്രോണിക് വെയിംഗ് മെഷീൻ (മരുന്ന് അളക്കാൻ)	1	1	1	1	1
മെഷറിംഗ് ടേപ്പ്	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
ക്നീ ഹാമർ	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
എക്സ്-റേ വ്യൂവർ	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
പരിശോധന മേശ	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി
പൾസ്ഓക്സിമീറ്റർ	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി	1 /ഒ. പി

മെഡിക്കൽ ഉപകരണങ്ങൾ-ഐ.പി.ഡി

വിശദവിവരങ്ങൾ	വിഭാഗം1	വിഭാഗം2	വിഭാഗം3	വിഭാഗം4	വിഭാഗം5
സ്റ്റേതസ്കോപ്പ്	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ബി.പി ഉപകരണം	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ടോർച്ച്	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
തെർമോമീറ്റർ	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്

മെഷറിംഗ് ട്രേപ്പ്	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
വെയിംഗ് മെഷീൻ (രോഗിക്കി)	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ഇലക്ട്രോണിക് വെയിംഗ് മെഷീൻ (മരുന്ന അളക്കാൻ)	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ക്നീ ഹാമർ	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
മെഡിസിൻ ട്രോളി	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
സ്ക്രച്ചർ	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ട്രോളി	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
വീൽചെയർ	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
യൂറിൻ പാൻ	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ബെഡ് പാൻ	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്
ഡ്രെസ്സിംഗ് സെറ്റ്	1	1	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്	1/ വാർഡ്

അനുബന്ധം 11

നിയമപരവും നിർബന്ധിതവുമായ രജിസ്ട്രേഷനുകൾ

[ചട്ടം 4(7) (iii) കാണുക]

വിശദവിവരങ്ങൾ	വിഭാഗം1	വിഭാഗം2	വിഭാഗം3	വിഭാഗം4	വിഭാഗം5
ക്ലിനിക്കൽ എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് രജിസ്ട്രേഷൻ	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം
ബി.എം.ഡബ്ല്യു -പി.സി.ബി രജിസ്ട്രേഷൻ	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം
ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികളിൽ നിന്ന് നിർബന്ധിത ലൈസൻസുകൾ	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം	നിർബന്ധം

അനുബന്ധം 12

റെക്കോർഡ് മെയിന്റനൻസും റിപ്പോർട്ടിംഗും

[ചട്ടം 4(8) (I) കാണുക]

വിശദവിവരങ്ങൾ	വിഭാഗം1	വിഭാഗം2	വിഭാഗം3	വിഭാഗം4	വിഭാഗം5
അറ്റൻഡൻസ് രജിസ്റ്റർ	1	1	1	1	1
ഒ. പി കേസ് രജിസ്റ്റർ	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി	1 / ഒ. പി
ഐ.പി.കേസ് റെക്കോർഡ്	1	1	1/വാർഡ്	1/വാർഡ്	1/വാർഡ്
ക്രിയാക്രമ രജിസ്റ്റർ	1	1	1/വാർഡ്	1/വാർഡ്	1/വാർഡ്
മെഡിസിൻ രജിസ്റ്റർ	1	1	1	1	1
ഉപകരണ രജിസ്റ്റർ	1	1	1	1	1
ജനന-മരണരജിസ്റ്റർ	1	1	1	1	1
ഹൗസ് കീപ്പിംഗ് രജിസ്റ്റർ	1	1	1	1	1
ഡ്യൂട്ടി രജിസ്റ്റർ	1	1	1	1	1

അനുബന്ധം 13

മെഡിക്കൽ റെക്കോർഡിന്റെ ഉള്ളടക്കം

[ചട്ടം 4(8) (I) കാണുക]

ചുവടെയുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ മെഡിക്കൽ രേഖകളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം:

ക്രമ നം.	ഉള്ളടക്കം
1	ചികിത്സിക്കുന്ന ഡോക്ടറുടെ പേരും രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പറും
2	രോഗിയുടെ പേര്, വിലാസം, ബന്ധപ്പെടാനുള്ള നമ്പർ
3	പ്രസക്തമായ രോഗ ചരിത്രം, വിലയിരുത്തലും കണ്ടെത്തലുകളും, രോഗനിർണയവും
4	പരിശോധന റിപ്പോർട്ട് - എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ

5	ചികിത്സയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ, പഞ്ചകർമ്മ, അനുശസ്ത്രക്രിയ ശസ്ത്രക്രിയ
6	ബാധകമായ സമ്മതപത്രങ്ങൾ
7	ഡിസ്ചാർജ്ജ് സംഗ്രഹം
8	മരണകാരണ സർട്ടിഫിക്കറ്റും മരണസംഗ്രഹവും- ബാധകമെങ്കിൽ

അനുബന്ധം 14
സമ്മതപത്ര മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ
(ചട്ടം 4(8) (I) കാണുക)

സമ്മതപത്രത്തിൽ ഒരു സാധാരണക്കാരന് മനസ്സിലാകുന്ന ഭാഷയിലും ഫോർമാറ്റിലും ഇനിപ്പറയുന്ന വിവരങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കണം:

ക്രമ നം.	ഉള്ളടക്കം
1	രോഗിയുടെ / രക്ഷിതാവിന്റെ പേര് (പ്രായപൂർത്തിയാകാത്ത / മാനസിക വൈകല്യമുള്ള ആളാണെങ്കിൽ)
2	രോഗിയുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പർ
3	പ്രവേശന തീയതി
4	ചികിത്സിക്കുന്ന ഡോക്ടറുടെ പേരും രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പറും
5	ക്രിയാക്രമം / ഓപ്പറേഷൻ / പരിശോധന / അനസ്തേഷ്യ എന്നിവയുടെ പേരും സാധ്യമായ സങ്കീർണതകളുടെയും വിശദീകരണം
6	തീയതിയും സമയവും സഹിതമുള്ള രോഗിയുടെ / രക്ഷിതാവിന്റെ ഒപ്പ്

അനുബന്ധം 15
ഡിസ്ചാർജ്ജ് സംഗ്രഹം
(ചട്ടം 4(8) (I) കാണുക)

ഡിസ്ചാർജ്ജ്സംഗ്രഹത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാവുന്ന ഭാഷയിലും ഫോർമാറ്റിലും ഇനിപ്പറയുന്ന വിവരങ്ങളെങ്കിലും അടങ്ങിയിരിക്കണം:

ക്രമ നം.	ഉള്ളടക്കം
1	ചികിത്സിക്കുന്ന ഡോക്ടറുടെ പേരും രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പറും

2	രോഗിയുടെ പേര്, വിലാസം, മറ്റ് വിശദാംശങ്ങൾ, ബന്ധപ്പെടാനുള്ള നമ്പർ എന്നിവ
3	അഡ്മിഷൻ, ഡിസ്ചാർജ്ജ് തീയതി
4	പ്രസക്തമായ രോഗ ചരിത്രം, വിലയിരുത്തലും കണ്ടെത്തലുകളും, രോഗനിർണയവും
5	പരിശോധന ഫലങ്ങൾ
6	നൽകിയിട്ടുള്ള വൈദ്യചികിത്സ, ക്രിയാക്രമം / ഓപ്പറേഷൻ / പരിശോധന / മറ്റ് പരിചരണം എന്നിവയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ
7	ഡിസ്ചാർജ്ജ് അഡ്വൈസ് (മരുന്നുകളും മറ്റ് നിർദ്ദേശങ്ങളും)
8	അടിയന്തിര പരിചരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രധാന വിവരങ്ങൾ

അനുബന്ധം 16

[ചട്ടം 4(2) (ii) കാണുക]

സ്വപ്രാർത്ഥനാപത്രങ്ങൾ ആവശ്യമായ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ സ്ഥല സൗകര്യം

അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ	വിസ്തീർണ്ണം
സ്വീകരണ ഭാഗവും കാത്തിരിപ്പു സ്ഥലവും	30 ചതുരശ്ര അടി
കൺസൾട്ടേഷൻ റൂം (പരിശോധന സ്ഥലം ഉൾപ്പെടെ)	40 ചതുരശ്ര അടി
പ്രത്യേക ഇൻവെന്റിഗേഷൻ റൂം (നേത്ര/ ഇ.എൻ. ടി അഡ്വാൻസ്ഡ് ഡയഗ്നോസ്റ്റിക് ക്ലിനിക്ക്/ആശുപത്രി)	100 ചതുരശ്ര അടി
ശുചിത്വമുള്ള ക്രിയകൾ/ തെറാപ്പി റൂം	100 ചതുരശ്ര അടി
പ്രീ-ഓപ്പ് ഏരിയ (പ്രധാന ഒ.ടി സമുച്ചയത്തിന്റെ ഭാഗം) (ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുന്ന ആശുപത്രികളിൽ)	80 ചതുരശ്ര അടി
ഒ.ടി.മേഖല (പ്രധാന ഒ.ടി സമുച്ചയത്തിന്റെ ഭാഗം) (ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുന്ന ആശുപത്രികളിൽ)	100 ചതുരശ്ര അടി
റിക്കവറി ഏരിയ (പ്രധാന ഒ. ടി സമുച്ചയത്തിന്റെ ഭാഗം) (ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്യുന്ന ആശുപത്രികളിൽ)	50 ചതുരശ്ര അടി/ കിടക്ക

സ്റ്റാഫ് സൗകര്യങ്ങൾ	80 ചതുരശ്ര അടി
മൈനർ ഒ.ടി	60 ചതുരശ്ര അടി

റിസപ്ഷൻ, കൺസൾട്ടേഷൻ റൂം, കാത്തിരിപ്പ്, പ്രത്യേക അന്വേഷണ മുറികൾ എന്നിവ ക്ലിനിക്കിന്റെ ആവശ്യത്തിനും ജോലിഭാരത്തിനും അനുസരിച്ചു നിർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്.

5. ആയുർവേദസ്പെഷ്യലിറ്റി സെന്ററുകൾക്ക് ആവശ്യമായ അടിസ്ഥാനനിലവാരങ്ങൾ—

(എ) ശാലാകൃതന്ത്രത്തിന് കീഴിലുള്ള സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ

- (i) നേത്രരോഗം (ഒഫ്താൽമോളജി)
- (ii) ശിരോ നാസാ കർണ ഏവം കണ്ഠരോഗം (ഇ.എൻ.ടി)
- (iii) മുഖ ദന്തരോഗം (ഓറോ-ഡെന്റൽ)

നേത്രരോഗ ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	ജനറൽ നേത്രരോഗ ക്ലിനിക്	അഡ്വാൻസ്ഡ് നേത്രരോഗ ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	നേത്രരോഗങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ആയുർവേദത്തിന്റെ പ്രത്യേക ശസ്ത്രക്രിയാ ശാഖ.	അടിസ്ഥാന നേത്ര പരിചരണത്തിന് പുറമെ, മൈനർ ശസ്ത്രക്രിയകളും ചെയ്യുന്നു
2	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന നേത്ര പരിചരണം	വിപുലമായ നേത്ര പരിചരണം
3	സേവനങ്ങൾ	നേത്രരോഗങ്ങൾക്കായുള്ള കൺസൾട്ടേഷനും ചികിത്സയും	റിഫ്രാക്ഷൻ, സിറിഞ്ചിംഗ്, ശല്യനിർഹരണം (അന്യ വസ്തുക്കൾ നീക്കം ചെയ്യൽ), എപ്പിലേറ്റിംഗ്, ടേദനം - (ഇൻസിഷൻ & ഡ്രെയിനേജ്) ലേഖനം - (സ്ക്രാപ്പിംഗ്), അഗ്നികർമ്മം, ജളുകാവചരണം ഘർഷണം, പ്രതിസാരണം, കൂട്ടനം തുടങ്ങിയവയും കൂടെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നു.

<p>4</p>	<p>സ്ഥല ആവശ്യകത</p>	<p>കൺസൾട്ടേഷൻ മുറിയും കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രവും (അനുബന്ധം 16)</p>	<p>ചികിത്സാക്രമങ്ങൾക്കായും, പരിശോധനയ്ക്കായും പ്രത്യേകം വിഭജിച്ചിട്ടുള്ള കൺസൾട്ടേഷൻ മുറിയും കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രവും (അനുബന്ധം 16)</p>
<p>5</p>	<p>മാനവവിഭവശേഷി (ഇൻ ചാർജ്)</p>	<p>സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് (എം.എസ്. ശാലാകൃത്യന്ത്ര/ ആയുർവേദ ഓഫ്താൽമോളജിയിൽ ഡിപ്ലോമ)</p>	<p>സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് (എം.എസ്. ശാലാകൃത്യന്ത്ര/ ആയുർവേദ ഓഫ്താൽമോളജിയിൽ ഡിപ്ലോമ)</p>
<p>6</p>	<p>ഉപകരണങ്ങൾ</p>	<p>അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4 കൂടാതെ ടോർച്ച് ലൈറ്റ്/ ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ സ്രോതസ്സ്, സ്നെല്ലെൻസ് വിഷൻ ബോക്സ്, നിയർ വിഷൻ ചാർട്ട്, കളർ വിഷൻ ചാർട്ട്, ട്രയൽ സെറ്റ് റെറ്റിനോസ്കോപ്പ്, ഓഫ്താൽമോസ്കോപ്പ്, ഷിയോട്സ്കോപ്പോണോമീറ്റർ</p>	<p>അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4 കൂടാതെ ടോർച്ച് ലൈറ്റ്/ ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ സ്രോതസ്സ്, , സ്നെല്ലെൻസ് വിഷൻ ബോക്സ്, നിയർ വിഷൻ ചാർട്ട്, കളർ വിഷൻ ചാർട്ട്, ട്രയൽ സെറ്റ് , റെറ്റിനോസ്കോപ്പ്, ഓഫ്താൽമോസ്കോപ്പ്, ഷിയോട്സ്കോപ്പോണോമീറ്റർ, എപ്പി ലേഷൻ ഫോഴ്സ്പ്സ്, സ്ക്രൈറ്റ് സിസ്റ്റേംസ്</p>
<p>സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ ഓഫ് ഇൻഡ്യൻ മെഡിസിൻ റെഗുലേഷനുകൾ അനുസരിച്ച് അഡ്വാൻസ്ഡ് നേത്ര രോഗ ക്ലിനിക്കിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന സേവനമനുസരിച്ച് ആവശ്യ ഉപകരണങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കാവുന്നതാണ്- (അസാധാരണ ഗസറ്റ്, ഭാഗം III- വിഭാഗം 4, ഷെഡ്യൂൾ VII, നവംബർ 7, 2016-ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത് പ്രകാരം)</p>			
<p>7</p>	<p>ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ</p>	<p>സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ,</p>	<p>സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ, ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന 2ml, 0.5ml സിറിഞ്ചുകൾ, സർജിക്കൽ ബ്ലേഡുകൾ</p>

		<p>സേവനത്തിന്റെ വ്യാപ്തി അനുസരിച്ച് റെറ്റിനോസ്കോപ്പി, ഒപ്താൽമോസ്കോപ്പി, ടോണോമെട്രി തുടങ്ങിയ പരിശോധനകൾക്കുള്ള മരുന്ന്കൾ ഉപയോഗിക്കാം</p>
<p>അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം</p>		

നേത്രരോഗ ആശുപത്രി

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	ജനറൽ നേത്രരോഗ ആശുപത്രി	അഡ്വാൻസ്ഡ് നേത്രരോഗ ആശുപത്രി
1	നിർവ്വചനം	നേത്രരോഗികൾക്കായി അടിസ്ഥാന ഒ.പി. & ഐ.പി ചികിത്സ നൽകുന്ന ആശുപത്രി	അടിസ്ഥാന നേത്ര ചികിത്സക്ക് പുറമെ, ശസ്ത്രക്രിയകളും ചെയ്യുന്ന ആശുപത്രി
2	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന നേത്ര പരിചരണം	അഡ്വാൻസ്ഡ് നേത്ര പരിചരണം
3	സേവനങ്ങൾ	നേത്രരോഗങ്ങൾക്കായി അടിസ്ഥാന ഒ.പി. & ഐ.പി ചികിത്സ	ഇന്ത്യൻ മെഡിക്കൽ സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ (പി. ജി ആയുർവേദ വിദ്യാഭ്യാസം) ഭേദഗതി നിയന്ത്രണം-2020 പ്രകാരം 9 വിഭാഗങ്ങൾക്ക് കീഴിലുള്ള ഒന്നോ അതിലധികമോ നേത്രശസ്ത്രക്രിയകൾ ഉചിതമായ പരിശീലനത്തിന് ശേഷം ചെയ്യുന്നു
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	സ്വീകരണ മുറി, കൺസൾട്ടിംഗ് റൂം, കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രം, ഫാർമസി ആൻഡ് ഡിസ്പെൻസിങ് റൂം, ഡോക്ടറുടെ ഡ്യൂട്ടി റൂം, സ്റ്റാഫ് റൂം, അറ്റാച്ച്ഡ് ടോയ്ലറ്റുകളും ബാത്ത്റൂമുകളും ഉള്ള പ്രത്യേക സ്ത്രീ പുരുഷ വാർഡുകൾ, ഡേകെയർ പ്രോസീജർക്കായുള്ള	സ്വീകരണ മുറി, കൺസൾട്ടിംഗ് റൂം, കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രം, ഫാർമസി ആൻഡ് ഡിസ്പെൻസിങ് റൂം, ഡോക്ടറുടെ ഡ്യൂട്ടി റൂം, സ്റ്റാഫ് റൂം, അറ്റാച്ച്ഡ് ടോയ്ലറ്റുകളും ബാത്ത്റൂമുകളും ഉള്ള പ്രത്യേക സ്ത്രീ പുരുഷ വാർഡുകൾ, ഡേകെയർ പ്രോസീജർക്കായുള്ള റിക്കവറി റൂമുകളും, ശസ്ത്ര അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾക്കായുള്ള മൈനർ ഒ. ടി, ക്രിയാകല്പങ്ങൾക്കുള്ള/ തെറാപി മുറി, മേജർ ഒ.ടി (അനുബന്ധം 7, അനുബന്ധം 16)

		റിക്കവറി റൂമുകളും, ശസ്ത്ര അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾക്കായുള്ള മൈനർ ഒ. ടി, ക്രിയാകല്പങ്ങൾക്കുള്ള/ തൊറാപി മുറി (അനുബന്ധം 7, അനുബന്ധം 16)	
5	മാനവവിഭവശേഷി		
	ഇൻ ചാർജ്ജ്	സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് (എം.എസ്. ശാലാകൃത്യന്ത്ര/ ആയുർവേദ ഒഫ്താൽമോളജിയിൽ ഡിപ്ലോമ)	സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് (എം.എസ്. ശാലാകൃത്യന്ത്ര/ ആയുർവേദ ഒഫ്താൽമോളജിയിൽ ഡിപ്ലോമ)
	ഡ്യൂട്ടി ഡോക്ടർ/ RMO	..	ബിഎഎംഎസ്/എം.എസ്/ഡി.ഒ ഡോക്ടർ മുഴുവൻ സമയവും കവർ ചെയ്യണം
	പാരാമെഡിക്കൽ സ്റ്റാഫ്	നഴ്സുമാർ, തൊറാപ്പിസ്റ്റ്	നഴ്സുമാർ, തൊറാപ്പിസ്റ്റ്, ഒ.ടി ടെക്നീഷ്യൻ
എല്ലാ മനുഷ്യവിഭവശേഷിയും ആശുപത്രിയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നില്ല, പകരം ഓൺ കോൾ എം.ബി.ബി.എസ് ഡോക്ടർ/ ഒ.ടി. ടെക്നീഷ്യൻ പോലെയുള്ളത് സമയത്തിനു ലഭ്യമാക്കിയാൽ മതിയാകും			
6	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4 കൂടാതെ ടോർച്ച് ലൈറ്റ്/ ഏതെങ്കിലും പ്രകാശ സ്രോതസ്സ് ഒഫ്താൽമിക്റിഫ്രാക്ഷൻ യൂണിറ്റ്, ഒഫ്താൽമോസ്കോപ്പ്, ഷിയോട്സ് ടോണോമീറ്റർ, യൂണിവേഴ്സൽ ഐ സ്പെക്കുലം, എപ്പിലേഷൻ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4 കൂടാതെ ടോർച്ച് ലൈറ്റ്/ ഏതെങ്കിലും പ്രകാശസ്രോതസ്സ് ഒഫ്താൽമിക്റിഫ്രാക്ഷൻ യൂണിറ്റ്, ഒഫ്താൽമോസ്കോപ്പ്, ഷിയോട്സ് ടോണോമീറ്റർ, യൂണിവേഴ്സൽ ഐ സ്പെക്കുലം, എപ്പിലേഷൻ ഫോഴ്സപ്സ്, സ്ട്രൈറ്റ് സിസ്റ്റേർസ് മുതലായ മൈനർ സർജെറിക്ക് വേണ്ട ഉപകരണങ്ങൾ, ഇൻസ്ട്രുമെന്റ് ട്രോളി, കിഡ്നി ട്രേകൾ ഒഫ്താൽമിക് ടേബിൾ , ഹാലൊജൻ ബൾബ് ഉള്ള സ്പോട്ട് ലാമ്പ്,

		ഫോഴ്സ്പ്സ്,സ്ത്രൈറ്റ് സിസ്റ്റേർസ് മുതലായ മൈനർ സർജറിക്ക് വേണ്ട ഉപകരണങ്ങൾ, ഇൻസ്ട്രുമെന്റ് ട്രോളി, കിഡ്നി ട്രേകൾ, സ്റ്റെറിലൈസർ	സ്റ്റെറിലൈസർ, ഓട്ടോക്ലേവ് സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ ഓഫ് ഇൻഡ്യൻ മെഡിസിൻ റെഗുലേഷൻസ് അനുസരിച്ച് (അസാധാരണ ഗസറ്റ്, ഭാഗം III- സെക്ഷൻ 4, ഷെഡ്യൂൾ VII, നവംബർ 7, 2016-ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്) സേവനത്തിന് അനുസരിച്ച് ശസ്ത്രക്രിയാ ഉപകരണങ്ങൾ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്
7	അടിയന്തരാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ	എമർജൻസി ലൈറ്റ്, റഫ്രിജറേറ്റർ	എമർജൻസി ലൈറ്റ്, റഫ്രിജറേറ്റർ, പവർ ബാക്കപ്പ്, റിസസിറേഷൻ ഉപകരണങ്ങൾ
8	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ, നേത്ര പരിശോധനകൾക്കുള്ള മരുന്ന്കൾ	സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ, ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗം 2ml, 0.5ml സിറിഞ്ചുകൾ, സർജിക്കൽ ബ്ലേഡുകൾ, നേത്ര പരിശോധനകൾക്കും ശസ്ത്രക്രിയക്കുമുള്ള മരുന്ന്കൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം			

ശിരോ നാസാ കർണ ഏവം കണ്റരോഗ (ഇഎൻടി) ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	ശിരോ നാസാ കർണ ഏവം കണ്റരോഗ ക്ലിനിക്
1.	നിർവ്വചനം	തല, തലയോട്ടി, ഇഎൻടി എന്നിവയുടെ രോഗങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ആയുർവേദത്തിന്റെ പ്രത്യേക ശസ്ത്രക്രിയാ ശാഖ.
2.	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന രോഗനിർണയവും പരിചരണവും
3.	സേവനങ്ങൾ	ഇഎൻടി, തലവേദന, ശിരോചർമ്മ രോഗങ്ങൾ എന്നിവയുടെ രോഗനിർണയവും, ഒ.പി പരിചരണവും, സിറിഞ്ചിംഗ്,

		വാക്സ് നീക്കം ചെയ്യൽ, ചെവി വൃത്തിയാക്കൽ, എപ്പിസ്റ്റാക്സിസ് മാനേജ്മെന്റ്, സിമ്പിൾ നാസൽ & ഇയർ ഫോറിൻ ബോഡി നീക്കം ചെയ്യൽ തുടങ്ങിയ ഏതെങ്കിലും ഒന്നോ അതിലധികമോ സേവനങ്ങൾ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	ചികിത്സാക്രമങ്ങൾക്കായും, പരിശോധനയ്ക്കായും പ്രത്യേകം വിഭജിച്ചിട്ടുള്ള കൺസൾട്ടേഷൻ മുറിയും കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രവും (അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16)
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.എസ്.ശാലകൃതന്ത്രം
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ ENT ഭ്രൂ (ടംഗ് ഡിപ്രസർ, തുഡിക്കം നാസൽ സ്പെക്യൂലം- മുതിർന്നവരുടെയും കുട്ടികളുടെയും അളവിൽ, ഇയർ സ്പെക്യൂലം, ടില്ലീസ് ഫോഴ്സെപ്സ്, ഡയറക്ട് ലാറിൻഗോസ്കോപി മിറർ, പോസ്റ്റീരിയർ റൈനോസ്കോപ്പി മിറർ), ഒട്ടോസ്കോപ്പ്, ജോബ്സൺ- ഹോൺ പ്രോബ്, റിംഗ്ക്യൂറേറ്റ്, പോർട്ടബിൾ ലൈറ്റ് / ഹെഡ് ലൈറ്റ്/ ബുൾബ് ഐ ലാമ്പുള്ള ഹെഡ് മിറർ, ട്യൂണിംഗ് ഫോർക്കുകൾ- 128, 256, 512 Hz
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ, സർജിക്കൽ ബ്ലേഡ്, ഒറ്റ തവണ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന സിറിഞ്ചുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം		

ശിരോ നാസാ കർണ ഏവം കണ്റോഗ (ഇഎൻടി) ആശുപത്രി

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	ശിരോ നാസ കർണ ഏവം കണ്റോഗ (ബേസിക് കെയർ) ആശുപത്രി	ശിരോ നാസ കർണ ഏവം കണ്റോഗ (അഡ്വാൻസ് ഡ കെയർ കെയർ) ആശുപത്രി
1.	നിർവ്വചനം	അടിസ്ഥാന ഇഎൻടി, ശിരസ്സ്, തലയോട്ടി, എന്നിവയുടെ രോഗനിർണയവും , ഒ. പി,	അടിസ്ഥാന രോഗനിർണയവും ചികിത്സയും കൂടാതെ ഇ. ന്. ടി ശസ്ത്രക്രിയകളും ചെയ്യുന്ന ആശുപത്രി

		ഐ.പി പരിചരണവും ചെയ്യുന്ന ആശുപത്രി	
2	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന രോഗനിർണയവും പരിചരണവും	അടിസ്ഥാന രോഗനിർണയവും പരിചരണവും, ശസ്ത്രക്രിയകളും.
3.	സേവനങ്ങൾ	ഇഎൻടി, തലവേദന, ശിരോചർമ്മ രോഗങ്ങൾ എന്നിവയുടെ രോഗനിർണയവും ഒ.പി, ഐ. പി പരിചരണവും, സിറിഞ്ചിംഗ്, വാക്സ് നീക്കം ചെയ്യൽ, ചെവി വൃത്തിയാക്കൽ, എപ്പിസ്റ്റാക്സിസ് മാനേജ്മെന്റ്, സിമ്പിൾ നാസൽ & ഇയർ ഫോറിൻ ബോഡി നീക്കം ചെയ്യൽ, അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ഏതെങ്കിലും ഒന്നോ അതിലധികമോ സേവനങ്ങൾ	ഇന്ത്യൻ മെഡിക്കൽ സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ (പി.ജി.ആയുർവേദ വിദ്യാഭ്യാസം) ഭേദഗതി റെഗുലേഷൻ-2020 പ്രകാരം 8 വിഭാഗങ്ങൾക്ക് കീഴിലുള്ള ഒന്നോ അതിലധികമോ ഇ.എൻ. ടി ശസ്ത്രക്രിയകൾ ഉചിതമായ പരിശീലനത്തിന് ശേഷം ചെയ്യുന്നു
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	സ്വീകരണ മുറി, കൺസൾട്ടിംഗ് റൂം, കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രം, ഫാർമസി ആൻഡ് ഡിസ്പെൻസിങ് റൂം, ഡോക്ടറുടെ ഡ്യൂട്ടി റൂം, സ്റ്റാഫ് റൂം, അറ്റാച്ച്ഡ് ടോയ്ലറ്റുകളും ബാത്ത്റൂമുകളും ഉള്ള പ്രത്യേക സ്ത്രീ പുരുഷ വാർഡുകൾ, ഡേ കെയർ പ്രോസീജർക്കായുള്ള റിക്കവറി റൂമുകളും, ശസ്ത്ര അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾക്കായുള്ള മൈനർ ഒ. ടി, ക്രിയാകല്പങ്ങൾക്കുള്ള/	സ്വീകരണ മുറി, കൺസൾട്ടിംഗ് റൂം, കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രം, ഫാർമസി ആൻഡ് ഡിസ്പെൻസിങ് റൂം, ഡോക്ടറുടെ ഡ്യൂട്ടി റൂം, സ്റ്റാഫ് റൂം, അറ്റാച്ച്ഡ് ടോയ്ലറ്റുകളും ബാത്ത്റൂമുകളും ഉള്ള പ്രത്യേക സ്ത്രീ പുരുഷ വാർഡുകൾ, ഡേ കെയർ പ്രോസീജർക്കായുള്ള റിക്കവറി റൂമുകളും, ശസ്ത്ര അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾക്കായുള്ള മൈനർ ഒ. ടി, ക്രിയാകല്പങ്ങൾക്കുള്ള/ തെറാപി മുറി, മേജർ ഓ. ടി

		തൊപ്പി മുറി (അനുബന്ധം 7, അനുബന്ധം 16)	(അനുബന്ധം 7, അനുബന്ധം 16)
5	മാനവവിഭവശേഷി		
	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.എസ്.ശാലകൃതന്ത്രം	
	മറ്റുള്ളവർ	നേഴ്സ്, തൊപ്പിസ്റ്റ്, ഫാർമസിസ്റ്റ്	ആർ. എം. ഒ, എല്ലാ സമയത്തും ഒരു ഡ്യൂട്ടി ഡോക്ടർ, നേഴ്സ്, തൊപ്പിസ്റ്റ്, ഫാർമസിസ്റ്റ്
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ ENT ഭ്ര (ടംഗ് ഡിപ്രസർ, തുടിക്കം നാസൽ സ്പെക്യൂലം- മുതിർന്നവരുടെയും കുട്ടികളുടെയും അളവിൽ, ഇയർ സ്പെക്യൂലം, ടില്ലീസ് ഫോഴ്സെപ്സ്, ഡയറക്ട് ലാറിന്ഗോ സ്കോപ്പി മിറർ, പോസ്റ്റീരിയർ റൈനോസ്കോപ്പി മിറർ), ഒട്ടോസ്കോപ്പ്, ജോബ്സൺ-ഹോൺ പ്രോബ്, റിംഗ്ക്യൂറേറ്റ്, പോർട്ടബിൾ ലൈറ്റ് / ഹെഡ് ലൈറ്റ്/ ബുൾസ് ഐ ലാനുജ്ജ ഹെഡ് മിറർ, ട്യൂണിംഗ്ഫോർക്കുകൾ- 128, 256, 512 Hz	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ ENT ഭ്ര (ടംഗ് ഡിപ്രസർ, തുടിക്കം നാസൽ സ്പെക്യൂലം- മുതിർന്നവരുടെയും കുട്ടികളുടെയും അളവിൽ, ഇയർ സ്പെക്യൂലം, ടില്ലീസ് ഫോഴ്സെപ്സ്, ഡയറക്ട് ലാറിന്ഗോ സ്കോപ്പി മിറർ, പോസ്റ്റീരിയർ റൈനോസ്കോപ്പി മിറർ), ഒട്ടോസ്കോപ്പ്, ജോബ്സൺ-ഹോൺ പ്രോബ്, റിംഗ്ക്യൂറേറ്റ്, പോർട്ടബിൾ ലൈറ്റ് / ഹെഡ് ലൈറ്റ്/ ബുൾസ് ഐ ലാനുജ്ജ ഹെഡ് മിറർ, ട്യൂണിംഗ്ഫോർക്കുകൾ-128, 256, 512 Hz
		സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ ഓഫ് ഇൻഡ്യാൻ മെഡിസിൻ റെഗുലേഷൻസ് അനുസരിച്ച് (അസാധാരണ ഗസറ്റ്, ഭാഗം III- സെക്ഷൻ 4, ഷെഡ്യൂൾ VII, നവംബർ 7, 2016-ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്) സേവനത്തിന് അനുസരിച്ച് അഡ്വാൻസ് കെയർ ആശുപത്രിയിൽ ശസ്ത്രക്രിയാ ഉപകരണങ്ങൾ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണ്	
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ തുടങ്ങിയവ	സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ തുടങ്ങിയവ

അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം

മുഖ ദന്തരോഗ ക്ലിനിക്(ഓറോ-ഡെന്റൽ ക്ലിനിക്)

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	മുഖ ദന്തരോഗ ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	മുഖ ദന്തരോഗങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ആയുർവേദത്തിന്റെ പ്രത്യേക ശസ്ത്രക്രിയ ശാഖ
2.	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന രോഗനിർണയവും പരിചരണവും
3.	സേവനങ്ങൾ	ഇന്ത്യൻ മെഡിക്കൽ സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ (പി.ജി. ആയുർവേദ വിദ്യാഭ്യാസം) ഭേദഗതി റെഗുലേഷൻ -2020 പ്രകാരം 2 വിഭാഗങ്ങൾക്ക് കീഴിലുള്ള ശസ്ത്രക്രിയകൾ ഉചിതമായ പരിശീലനത്തിന് ശേഷം ചെയ്യുന്നു
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	സ്വീകരണ മുറി, കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രം, കൺസൾട്ടേഷൻ മുറി, വാഷിംഗ് ഏരിയയും ബയോമെഡിക്കൽ മാലിന്യ നിർമാർജ്ജനം ഭാഗവും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഡെന്റൽ ചെയർ യൂണിറ്റ് ഏരിയ, മൈനർ ഒ.ടി. (അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16)
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.എസ്.ശാലകൃതന്ത്രം (ആവശ്യമെങ്കിൽ ഡെൻസിസ്റ്റ് ഓൺ കാൾ)
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2 കൂടാതെ ഡെന്റൽ ചെയർ യൂണിറ്റ്, മൗത്ത് മിറർ, പ്രോബ്, കിഡ്നി ട്രേകൾ, ഓട്ടോക്ലേവ്, ഉപകരണങ്ങൾ വെക്കുന്നതിനുള്ള ട്രേയും ട്രോളിയും, സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ ഓഫ് ഇൻഡ്യൻ മെഡിസിൻ റെഗുലേഷൻ അനുസരിച്ച്- അസാധാരണ ഗസറ്റ്, ഭാഗം III- വിഭാഗം 4, ഷെഡ്യൂൾ VII, നവംബർ 7, 2016-ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്) ശസ്ത്രക്രിയ ഉപകരണങ്ങൾ
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	സ്റ്റൈറൈൽ കോട്ടൺ, ഗോസ്റ്റ്, പാഡ്, പേപ്പർ പ്ലാസ്റ്റർ, ഡിസ്പോസിബിൾ ഹൈപ്പോഡെർമിക് സൂചികൾ, കയ്യുറകൾ, സർജിക്കൽ സ്പിരിറ്റ്

അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം

കുറിപ്പ്: ഹോസ്പിറ്റലിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഡെന്റൽ ക്ലിനിക്ക്/ഡെന്റൽ യൂണിറ്റിനുള്ള സൂചകമായ കുറഞ്ഞ സ്ഥല ആവശ്യകതകൾ അനുബന്ധം 4 -ൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പോലെയായിരിക്കണം (ഇവ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ കണക്കുകളാണ്, യഥാർത്ഥ വലുപ്പം സ്ഥാപനത്തിന്റെ സേവനങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും). ഡയഗ്നോസ്റ്റിക്, സർജിക്കൽ മരുന്നുകൾ, കമ്പ്രസർ, സക്ഷൻ യൂണിറ്റ്, ഫോഴ്സ്പ്സ്, സൂചി ഹോൾഡറുകൾ, കത്രിക, ട്വീസറുകൾ, സ്കെയിലറുകൾ, ക്യൂററ്ററുകൾ, എക്സ്കവേറ്ററുകൾ, എക്സ്പ്ലോററുകൾ തുടങ്ങിയ ആവശ്യ ഉപകരണങ്ങൾ സേവനമനുസരിച്ച് ലഭ്യമാക്കാം.

(ബി) ശല്യതന്ത്രത്തിന്കീഴിലുള്ള സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ

- (i) ശസ്ത്രം ഏവം അനുശസ്ത്രം
- (ii) വ്രണ ചികിത്സ
- (iii) അസ്ഥി സന്ധി മർമ്മ
- (iv) സ്പോർട്സ് മെഡിസിൻ

ശസ്ത്രം ഏവം അനുശസ്ത്ര (ശസ്ത്രക്രിയ) ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരം	ക്ലിനിക്	ഒ. ടി (ആശുപത്രികളിൽ മാത്രം)	മൈനർ ഒ. ടി (ആശുപത്രിയിലോ, ഡേ സർജറി യൂണിറ്റിന്റെ ഭാഗമായോ)
1.	നിർവ്വചനം	ശല്യതന്ത്രത്തിന്റെ ഉപവിഭാഗം	ശസ്ത്രക്രിയ കേന്ദ്രം	അനുശസ്ത്രക്രിയ കേന്ദ്രം
2.	സാധ്യത	പ്രൈമറി കെയർ	അഡ്വാൻസ്ഡ് കെയർ	അഡ്വാൻസ്ഡ് കെയർ
3.	സേവനങ്ങൾ	ശല്യതന്ത്ര സാധ്യമായ രോഗങ്ങൾക്കായുള്ള പരിശോധനയും, പ്രോക്ടോസ്കോപ്പി പോലെയുള്ള രോഗ നിർണ്ണയ ഉപാധികളും, ഡ്രസ്സിംഗ്, ബാൻഡേജിംഗ്, ഇൻഫിൽട്രേഷൻ പോലുള്ള സേവനങ്ങളും ഹ്രസ്വസമയ	ഇന്ത്യൻ മെഡിക്കൽ സെൻട്രൽ കൗൺസിൽ (പി.ജി. ആയുർവേദ വിദ്യാഭ്യാസം) ഭേദഗതി നിയന്ത്രണം-2020 പ്രകാരം 39 വിഭാഗങ്ങൾക്ക്കീഴിലുള്ള ശസ്ത്രക്രിയകൾ ഉചിതമായ	ക്ഷാരസൂത്രം, പാഠാ സർജിക്കൽ ക്രിയകൾ, സിസ്റ്റ് നീക്കം ചെയ്യൽ, മുറിവ് തുന്നിക്കെട്ടൽ തുടങ്ങിയവ

		താമസവും നിരീക്ഷണവും നൽകുന്നു	പരിശീലനത്തിന് ശേഷം ചെയ്യുന്നു	
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 , അനുബന്ധം 16 കാണുക	അനുബന്ധം 1 , അനുബന്ധം 16, കൂടാതെ സ്ക്രബിംഗ്റും, സ്റ്റെറിലൈസേഷൻ ഏരിയ, പ്രീ ഓപറേറ്റീവ്, ഓപറേറ്റീവ്, പോസ്റ്റ് ഓപറേറ്റീവ് ക്രിയകൾക്കുള്ള അസെപ്റ്റിക് റൂം	അനുബന്ധം 1 , അനുബന്ധം 16, കൂടാതെ സ്ക്രബിംഗ് റൂം, സ്റ്റെറിലൈസേഷൻ ഏരിയ, ക്രിയാക്രമങ്ങൾക്ക് ഉള്ള അസെപ്റ്റിക് റൂം
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.എസ്.ശല്യതന്ത്രം/ഡിപ്ലോമ ഇൻ ക്ഷാരകർമ്മ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ മർമ്മ ഏവം അസ്ഥി ചികിത്സ	എം.എസ്.ശല്യതന്ത്രം/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ ക്ഷാരകർമ്മ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ മർമ്മ ഏവം അസ്ഥി ചികിത്സ	
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ 2 റിജിഡ് പ്രോക്രോസ്കോപ്പ്, സിംഗിൾ ലൈറ്റ് സോഴ്സ് ഉള്ള ഡ്രസ്സിംഗ് സെറ്റ്, സർജിക്കൽ ട്രേ സെറ്റ്	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ സിംഗിൾ ലൈറ്റ് സോഴ്സ് ഉള്ള 2 റിജിഡ് പ്രോക്രോസ്കോപ്പ്, ഡ്രസ്സിംഗ് സെറ്റ്, സർജിക്കൽ ട്രേ സെറ്റ്, ഡയതർമി യൂണിറ്റ്, ഇൻഫ്രാ റെഡ് കോഗ്യലന്റ്, ഹെമറോയ്ഡൽ ബാൻഡ് ആപ്ലിക്കേറ്റർ, സിശ്മായിഡോസ്കോപ്പ്, പഞ്ച് ബയോപ്സി ഫോഴ്സപ്സ്, ഡ്രസ്സിംഗ് സെറ്റ്, സ്പെസിമെൻ ബോട്ടിൽസ്.	അനുബന്ധം 2 കൂടാതെ സിംഗിൾ ലൈറ്റ് സോഴ്സ് ഉള്ള 2 റിജിഡ് പ്രോക്രോസ്കോപ്പ്, ഡ്രസ്സിംഗ് സെറ്റ്, സർജിക്കൽ ട്രേ സെറ്റ്, സ്പെസിമെൻ ബോട്ടിൽസ്
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	ക്ലിനിക്കിന്റെ ആവശ്യത്തിനും ജോലിഭാരത്തിനും അനുസരിച്ച് പാരാസർജിക്കൽ & സർജിക്കൽ നടപടിക്രമങ്ങൾക്കും ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള മരുന്നുകൾ		
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം				

വ്രണ ചികിത്സ (വുണ്ട് ക്ലിനിക്)

നം.	മിനിമം മാനദണ്ഡം	വ്രണ ചികിത്സ
1	നിർവ്വചനം	മുറിവ് വൃത്തിയാക്കുകയും ഉണങ്ങാത്തവ ചികിത്സിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ശാഖ
2.	സാധ്യത	അഡ്വാൻസ്ഡ് കെയർ
3.	സേവനങ്ങൾ	മുറിവ് വൃത്തിയാക്കലും, ഡ്രെസ്സിംഗ് , ക്ഷാരകർമ്മം, അനുശസ്ത്രകർമ്മങ്ങൾ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16, കൂടാതെ, സ്റ്റെറിലൈസേഷൻ ഏരിയ, നടപടിക്രമങ്ങൾക്കുള്ള അസെപ്റ്റിക് റൂം
5	ഇൻ ചാർജ്	എം.എസ്. ശല്യതന്ത്രം/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ ക്ഷാരകർമ്മ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ മർമ്മ ഏവം അസ്ഥി ചികിത്സ (നോട്ട്: എം. ഡി. അഗതതന്ത്രയും പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്)
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ ഡ്രെസ്സിംഗ് സെറ്റ്
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	അനുശസ്ത്രക്രിയകൾക്കും ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള മരുന്നുകൾ, മറ്റ് അവശ്യ സാമഗ്രികൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം		

അസ്ഥി സന്ധി മർമ്മ (ഓർത്തോപീഡിക്സ്) ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരം	ഓർത്തോപീഡിക് ക്ലിനിക്	മൈനർ ഒ.ടി.
1	നിർവ്വചനം	അസ്ഥി, സന്ധി, മർമ്മ രോഗങ്ങളെ ചികിത്സിക്കുന്ന വിഭാഗം	അസ്ഥി സന്ധി മർമ്മ രോഗങ്ങൾക്കുള്ള അനുശസ്ത്ര ചികിത്സ നൽകുന്ന സ്ഥലം
2	സാധ്യത	പ്രൈമറി	അഡ്വാൻസ്ഡ്
3	സേവനങ്ങൾ	കൺസൾട്ടേഷൻ, ബാൻഡേജിംഗ്, സ്പ്ലിന്റ്, പ്ലാസ്റ്റർ പ്രയോഗവും നീക്കം ചെയ്യലും, തുന്നലും, ഡ്രെസ്സിംഗും, സ്പ്ലിന്റ് ആപ്ലിക്കേഷൻ, ക്രിയാക്രമം/പഞ്ചകർമ്മ	അഗ്നികർമ്മം, രക്തമോക്ഷം, തുന്നൽ മുതലായവ
4	സ്ഥലാവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16 കാണുക	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.എസ്. ശല്യതന്ത്ര/ ഡിപ്ലോമ	ഇൻ അസ്ഥി സന്ധി മർമ്മ
6	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ സ്പ്ലിന്റ്, പെൽവിക് ബെൻഡർ, സ്കിൻ ട്രാക്ഷൻ, സെർവിക്കൽ കോളർ, സ്പൈൻ ബോർഡ്ബാൻഡേജിംഗ്ആൻഡ് ഫാസ്റ്റനിംഗ് മെറ്റീരിയലുകൾ, ഹാമർ.	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ സ്പ്ലിന്റ്, പെൽവിക് ബെൻഡർ, സ്കിൻ ട്രാക്ഷൻ, സെർവിക്കൽ കോളർ, സ്പൈൻ ബോർഡ്ബാൻഡേജിംഗ്ആൻഡ് ഫാസ്റ്റനിംഗ് മെറ്റീരിയലുകൾ, ഹാമർ. അഗ്നി കർമ്മശലാക, രക്തമോക്ഷത്തിനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	അസ്ഥി സംബന്ധമായ ചികിത്സക്കുള്ള മരുന്നുകൾ	അനുശസ്ത്രക്രിയകൾക്കും ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള മരുന്നുകൾ, മറ്റ് അവശ്യ സാമഗ്രികൾ

അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം

സ്പോർട്സ് മെഡിസിൻ ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരം	സ്പോർട്സ് ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	സ്പോർട്സ് അനുബന്ധമായി വരുന്ന രോഗങ്ങളെ ചികിത്സിക്കുന്ന ശാഖ
2	സാധ്യത	പ്രാഥമികം
3	സേവനങ്ങൾ	കൺസൾട്ടേഷൻ, ബാൻഡേജിംഗ്, പ്ലാസ്റ്റർ പ്രയോഗവും നീക്കംചെയ്യലും, തുന്നലും ഡ്രെസ്സിംഗും, സ്പിന്റ് ആപ്ലിക്കേഷൻ, ടാപ്പിംഗ്, ആയുർവേദ ക്രിയാക്രമ (ആവശ്യമുള്ളത്), ട്രിഗർ പോയിന്റ് റിലീസ് അനുശസ്ത്രകർമ്മങ്ങൾ- അഗ്നികർമ്മ, കപ്പിംഗ് തുടങ്ങിയവ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.എസ്. ശല്യതന്ത്ര/ഡിപ്ലോമ ഇൻ അസ്ഥി സന്ധി മർമ്മ
6	ഉപകരണങ്ങൾ	സ്പിന്റ്, പെൽവിക് ബൈണ്ടർ, സ്കിൻ ട്രാക്ഷൻ, സെർവിക്കൽ കോളർ, സ്പൈൻ ബോർഡ്, ബാൻഡേജിംഗ് ആൻഡ് ഫാസ്റ്റനിംഗ് മെറ്റീരിയലുകൾ, ഐസ് പായ്ക്കുകൾ, കോട്ടറി, ഇൻഫ്രാറെഡ് ലാമ്പ്, എക്സ്-റേ വ്യൂവർ, ഡ്രൈ കപ്പിംഗ് ഉപകരണങ്ങൾ, കൺസോൾ
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	അനുശസ്ത്രക്രിയകൾക്കും ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള മരുന്നുകൾ, മറ്റ് അവശ്യ സാമഗ്രികൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം		
ക്രിയാക്രമങ്ങൾ- തിരുമ്മൽ, എണ്ണയിട്ടു തടവൽ, സ്വേദപ്രയോഗങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ		

(സി) പ്രസ്തുതിതന്ത്രവും സ്ത്രീരോഗവും (ബ്ലൈറ്റ് & ഗൈനക്കോളജി)

(i) പ്രസ്തുതി (ബ്ലൈറ്റ്) ക്ലിനിക്ക്

(ii) സ്ത്രീരോഗ (ഗൈനക്കോളജി) ക്ലിനിക്ക്

പ്രസ്തുതി (ബ്ലൈറ്റ്) ക്ലിനിക്ക്/ ആശുപത്രി

നം.	മിനിമം മാനദണ്ഡം	പ്രസ്തുതി (ബ്ലൈറ്റ്) ക്ലിനിക്ക്	പ്രസ്തുതി ആശുപത്രി (ലേബർ റൂമോട് കൂടിയത്)
1	നിർവ്വചനം	ഒരു സ്പെഷ്യലിസ്റ്റുഡോക്ടർ മുഖേന ഗർഭകാല-പ്രസവ-പ്രസവാനന്തര പരിചരണം എന്നിവയുൾപ്പെടെയുള്ള ഔട്ട്പേഷ്യന്റ് പരിശോധനയും കുറിപ്പടിയും നൽകുന്ന ഒരു ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനം.	പ്രസവവേദന അനുഭവിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ പ്രസവത്തിനും സുഖം പ്രാപിക്കുന്നതിനുമായി പ്രവേശിപ്പിക്കുന്ന ആശുപത്രി
2.	സാധ്യത	പ്രൈമറി	അഡ്വാൻസ്ഡ്
3.	സേവനങ്ങൾ	ഒ. പി സേവനങ്ങൾ	പ്രസവത്തിനും സഹായിക്കുന്നു
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക	അനുബന്ധം 7 കൂടാതെ, സ്ക്രബ്ബിംഗ് റൂം, ലേബർ റൂം, ബ്ലൈറ്റ് യൂണിറ്റ്, നവജാത ശിശു സംരക്ഷണം
5	മാനവ വിഭവശേഷി	എം .എസ് പ്രസ്തുതിതന്ത്ര/ഡിപ്ലോമ ഇൻ പ്രസ്തുതി ആൻഡ് സ്ത്രീ രോഗ	എം .എസ് പ്രസ്തുതിതന്ത്ര /ഡിപ്ലോമ ഇൻ പ്രസ്തുതി ആൻഡ് സ്ത്രീരോഗ, നഴ്സ്, ലേബർ റൂം അറ്റൻഡർ, ശുചീകരണ തൊഴിലാളി
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2 കാണുക	അനുബന്ധം 2 കൂടാതെ ഡെലിവറി ബെഡ്, ഫീറ്റൽ സ്റ്റേതസ്കോപ്പ്, ഇൻസ്ട്രുമെന്റ് ട്രോളി, സൂച്ചറിംഗ് സെറ്റുകൾ, മ്യൂക്കസ് എക്സ്ട്രാക്റ്റർ, ഓറൽ എയർവേസ്,

			ഓക്സിജൻ ടാംഗ്ക് കോൺസെൻട്രേറ്റർ, വാക്വം എക്സ്‌ട്രാക്റ്റർ സെറ്റ്
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	ചികിത്സകൾക്കുള്ള മരുന്നുകൾ	പ്രസവത്തിനാവശ്യമായ മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.			

സ്ത്രീരോഗ (ഗൈനക്കോളജി) ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരം	സ്ത്രീരോഗ ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	സ്ത്രീരോഗങ്ങൾക്കായുള്ള പ്രത്യേക ക്ലിനിക്
2.	സാധ്യത	പ്രാഥമികസേവനം
3.	സേവനങ്ങൾ	കൺസൾട്ടേഷൻ, മറ്റ് ഒ . പി.നടപടിക്രമങ്ങൾ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം. എസ്. പ്രസൂതിതന്ത്ര, / ഡിപ്ലോമ ഇൻ പ്രസൂതി ആൻഡ് സ്ത്രീരോഗ
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2 കാണുക
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾക്കും ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള മരുന്നുകൾ,
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

(ഡി) കൗമാരഭൃത്യം (പീഡിയാട്രിക്) ക്ലിനിക്കിന്

നം.	നിലവാരം	കൗമാരഭൃത്യം ക്ലിനിക്കിന്
1	നിർവ്വചനം	പീഡിയാട്രിക് ഹെൽത്ത്കെയർ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ആയുർവേദത്തിന്റെ പ്രത്യേക ശാഖ
2	സാധ്യത	പ്രാഥമിക സേവനം
3	സേവനങ്ങൾ	(1)ആയുർവേദത്തിൽ നവജാത ശിശു സംരക്ഷണം (2) ആയുർവേദ രോഗപ്രതിരോധ ക്ലിനിക്കിന് (പ്രാകാരയോഗങ്ങൾ) (3) മുലപ്പാൽ പരിശോധന, മുലയൂട്ടൽ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം, ഭക്ഷണ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം, മുലയൂട്ടുന്ന അമ്മമാർക്കുള്ള വൈദ്യസഹായം (4) കുട്ടികൾക്കു മുലകുടി ശീലമാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശവും വൈദ്യസഹായവും (5) കുട്ടികളുടെ വളർച്ചയുടെയും വികാസത്തിന്റെയും വിലയിരുത്തലുകളും അസാധാരണത്വങ്ങൾ കണ്ടെത്തലും. (6) വിവിധ ശിശുരോഗങ്ങൾക്കുള്ള പൊതു പരിശോധനയും വൈദ്യസഹായവും (7) ഫിസിയോതെറാപ്പി, സ്പീച്ച് തെറാപ്പി, ബിഹേവിയറൽ തെറാപ്പി തുടങ്ങിയ കുട്ടികളിലെ വളർച്ച, വികസനം, പെരുമാറ്റം എന്നിവയ്ക്കുള്ള പരിശോധനയും വൈദ്യ പരിചരണവും (8) പൊതു അവബോധം സംബന്ധിച്ച സെഷനുകൾ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എംഡി കൗമാരഭൃത്യ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ കൗമാരഭൃത്യ
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	പീഡിയാട്രിക് സ്റ്റേതസ്കോപ്പ്, ഡിജിറ്റൽ തെർമോമീറ്റർ, പീഡിയാട്രിക് ബി. പി ഉപകരണം, സ്റ്റേഡിയോമീറ്റർ, വെയിംഗ് മെഷീൻ, ഹൈറ്റ്ചാർട്ട്, മേഷറിങ് ടേപ്പ്, ടോർച്ച്
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	ചികിത്സകൾക്കുള്ള മരുന്നുകൾ

അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.

(ഇ) കായ ചികിത്സ/അഗദതന്ത്ര എന്നിവയുടെ കീഴിൽ വരുന്ന മറ്റ് സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ

- (i) ത്വക്ക് രോഗ (ഡെർമറ്റോളജി)
- (ii) ആയുർവേദ കോസ്മെറ്റോളജി

ത്വക്ക് രോഗ (ആയുർവേദ ഡെർമറ്റോളജി) ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരം	ത്വക്ക് രോഗ ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	ത്വക്ക് രോഗങ്ങളുടെ രോഗനിർണ്ണയവും ചികിത്സയും
2.	സാധ്യത	പ്രാഥമികം
3.	സേവനങ്ങൾ	വിവിധ ത്വക്ക് രോഗങ്ങൾ, അരിമ്പാറ നീക്കം ചെയ്യൽ, ത്വക്ക് രോഗങ്ങൾക്കുള്ള അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾ (ജളുകാവചരണം, പ്രച്ഛാനം, സിരാവേധ, അഗ്നികർമ്മ, ക്ഷാരകർമ്മ തുടങ്ങിയവ), തലയോട്ടിയിലെ ചർമ്മരോഗങ്ങൾ, നഖ വൈകല്യങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് ഒ.പി.ഡി കൺസൾട്ടേഷനും മാനേജ്മെന്റും
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം. ഡി കായചികിത്സ/ എം. ഡി അഗദതന്ത്ര/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ ആയുർവേദ കോസ്മെറ്റോളജി ആൻഡ് സ്കിൻ ഡിസീസ്
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾക്കും, ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

ആയുർവേദ കോസ്മറ്റോളജി ക്ലിനിക്ക്

ആയുർവേദ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിലെ വിവിധ ക്രിയാക്രമങ്ങൾ, അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾ എന്നിവയുടെ തത്വങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി സൗന്ദര്യ ചികിത്സയുടെ പഠനവും പ്രയോഗവുമാണ് ആയുർവേദ കോസ്മറ്റോളജി. ഹെയർസ്റ്റെലിംഗ്, ചർമ്മ സംരക്ഷണം, സൗന്ദര്യവർദ്ധക വസ്തുക്കൾ, മാനിക്യൂർ/പെഡിക്യൂർ, മസാജ് തെറാപ്പികൾ, റിലാക്സേഷൻ ടെക്നിക്കുകൾ എന്നിവ പ്രത്യേക വിഭാഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

നം.	നിലവാരം	ആയുർവേദ കോസ്മറ്റോളജി ക്ലിനിക്ക്
1	നിർവ്വചനം	ആയുർവേദ സൗന്ദര്യ വർദ്ധക ചികിത്സ ശാഖ
2.	സാധ്യത	മുടി, ചർമ്മം, നഖം എന്നിവയ്ക്ക് സൗന്ദര്യവർദ്ധക ചികിത്സകൾ, അവയുടെ സ്വാഭാവിക പരിചരണം, പ്രതിരോധ നടപടികൾ, ചർമ്മത്തിന്റെയും അനുബന്ധ അവയവങ്ങളുടെയും ആരോഗ്യസംരക്ഷണത്തിനായുള്ള രസായന ചികിത്സ
3.	സേവനങ്ങൾ	ത്വക്ക്- മുടി വിശകലനം, ലേപം, പ്രലേപം, പ്രദേഹം, ഉദ്വർത്തനം, ധൂപനം, അഭ്യംഗം, സ്വേദനം, ഉത്സാദനം, അവസാദനം, കൃഷ്ണകർമ്മം, പാണ്ഡുകർമ്മം, പ്രതിസാരണം, രോമസഞ്ജനനം, ലോമാപഹരണം, അഗ്നികർമ്മം എന്നിവയിലൂടെ സൗന്ദര്യപ്രസാദന സംബന്ധമായ ത്വക്ക് പരിചരണവും, ത്വക്ക് രോഗ നിവാരണത്തിനും സേവനം നൽകുക. സ്കാർ മാനേജ്മെന്റ്, സ്തന സംരക്ഷണവും നവീകരണ ചികിത്സയും, നഖം, മുടി, ചർമ്മം എന്നിവയുടെ സംരക്ഷണം, റിലാക്സേഷൻ ടെക്നിക്കുകൾ, ബേസിക് മസ്സാജ്, അരോമ തെറാപ്പി തുടങ്ങിയവ.
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1, അനുബന്ധം 16 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	(എം. ഡി കായചികിത്സ/ഡിപ്ലോമ ഇൻ ആയുർവേദ കോസ്മറ്റോളജി ആൻഡ് സ്കിൻ ഡിസീസ്/ എം. ഡിഅഗദതന്ത്രം)
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 4, അനുബന്ധം 2

7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	അനുശസ്ത്രകർമ്മങ്ങൾക്കും ചികിത്സകൾക്കുമുള്ള ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ, ഫേഷ്യൽ ചെയർ, മസാജ്ബെഡ്, നാപ്കിനുകൾ, ടവലുകൾ, കോട്ടൺ, സ്പോഞ്ച്, സ്റ്റീമർ, സ്റ്റെറിലൈസർ തുടങ്ങിയവ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

(എഫ്) കായ ചികിത്സയുടെ കീഴിൽ വരുന്ന മറ്റ് സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ

- (i) രസായന ഏവം വാജീകരണം (ആയുർവേദ ജെറിയാട്രിക്)
- (ii) സാന്ത്വന പരിചരണം (പാലിയേറ്റീവ് ചികിത്സ)
- (iii) പ്രമേഹ (ഡയബറ്റോളജി) ക്ലിനിക്
- (iv) ആയുർവേദ റുമറ്റോളജി
- (v) ആയുർവേദ ന്യൂറോളജി

രസായന ഏവം വാജീകരണം (ആയുർവേദ ജെറിയാട്രിക്) സ്പെഷ്യാലിറ്റി

നം.	നിലവാരം	ജെറിയാട്രിക് ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	വയോജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ ശാഖ
2	സാധ്യത	പ്രാഥമിക സേവനം
3	സേവനങ്ങൾ	വയോജനങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന പ്രമേഹം, രക്തസമ്മർദ്ദം, ഡിസ് ലിപിഡീമിയ, ഓസ്റ്റിയോപൊറോസിസ്, ഓസ്റ്റിയോ ആർത്രൈറ്റിസ് തുടങ്ങിയ മെഡിക്കൽ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് ചികിത്സ നൽകുന്നു. മെമ്മറി വിലയിരുത്തലും (ഹയർ മെന്റൽ ഫംഗ്ഷൻ), മുത്രസംബന്ധമായ രോഗങ്ങളുടെയും ചികിത്സ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം. ഡി കായചികിത്സ/ എം. ഡി പഞ്ചകർമ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ രസായന ആൻഡ് വാജീകരണ
6	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, കൂടാതെ വീൽ ചെയർ
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	ആവശ്യമായ മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

സാന്ത്വന പരിചരണം (പാലിയേറ്റീവ് സ്പെഷ്യാലിറ്റി)

മാരക രോഗവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രശ്നങ്ങൾ നേരിടുന്ന രോഗികളുടെയും അവരുടെ കുടുംബങ്ങളുടെയും ജീവിത നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന പ്രത്യേക വൈദ്യശാഖ. ശാരീരികമോ മാനസികമോ ആത്മീയമോ സാമൂഹികമോ ആയ പ്രശ്നങ്ങളുടെയും വേദനയുടെയും മറ്റ് പ്രയാസങ്ങളുടെയും നേരത്തെയുള്ള തിരിച്ചറിയൽ, ശരിയായ വിലയിരുത്തൽ, സാധിക്കുന്ന ചികിത്സ എന്നിവയിലൂടെ രോഗിക്കുള്ള കഷ്ടപ്പാടുകൾ കഴിയുന്നത്ര തടയുകയും ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നം.	നിലവാരം	പാലിയേറ്റീവ് സ്പെഷ്യാലിറ്റി
1	നിർവ്വചനം	പാലിയേറ്റീവ് രോഗിയുടെയും കുടുംബാംഗങ്ങളുടെയും ജീവിത നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന വൈദ്യശാഖ
2.	സാധ്യത	പ്രാഥമിക സേവനം
3.	സേവനങ്ങൾ	രോഗി പരിചരണം (പതിവ്/പാർട്ട് ടൈം സന്ദർശനം)
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം. ഡി കായചികിത്സ/ എം. എസ് ശല്യതന്ത്ര, മറ്റ് സ്പെഷ്യാലിറ്റികളിൽ നിന്നുള്ള സംയോജിതപ്രവർത്തനം
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4 കൂടാതെ വീൽ ചെയർ
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	ആവശ്യമായ മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

പ്രമേഹ (ഡയബറ്റോളജി) ക്ലിനിക്ക്

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	പ്രമേഹ (ഡയബറ്റോളജി) ക്ലിനിക്ക്
1	നിർവ്വചനം	ആയുർവേദ രീതിയിലുള്ള പ്രമേഹ രോഗപരിശോധനയും ചികിത്സയും നൽകുന്ന ക്ലിനിക്ക്
2.	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന ചികിത്സ
3.	സേവനങ്ങൾ	ഒ. പി. കൺസൾട്ടേഷൻ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.ഡി കായചികിത്സ

6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2. അനുബന്ധം 4, ക്നീ ഹാമ്മർ
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	ചികിത്സക്കാവശ്യമായ മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

ആയുർവേദ റുമാറ്റോളജി ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരം	ആയുർവേദ റുമാറ്റോളജി ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	വാതരോഗ സംബന്ധമായ അസുഖങ്ങൾക്കുള്ള ചികിത്സ നൽകുന്ന സ്പെഷ്യാലിറ്റി ക്ലിനിക്
2.	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന ചികിത്സ
3.	സേവനങ്ങൾ	കുട്ടികൾക്കും മുതിർന്നവർക്കും റുമാറ്റോളജിക്കൽ ഡിസോർഡേഴ്സ്-നു ഉള്ള ഒപിഡി കൺസൾട്ടേഷൻ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എംഡി കായചികിത്സ
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 4, അനുബന്ധം 2
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	ചികിത്സകൾക്കുള്ള മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

ആയുർവേദ ന്യൂറോളജി ക്ലിനിക്ക്

നം	നിലവാരങ്ങൾ	ആയുർവേദ ന്യൂറോളജി ക്ലിനിക്ക്
1	നിർവ്വചനം	ന്യൂറോളജിക്കൽ ഡിസോർഡേഴ്സിന് ആയുർവേദ പരിചരണം നൽകുന്ന സ്പെഷ്യാലിറ്റി
2.	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന ചികിത്സ
3.	സേവനങ്ങൾ	ന്യൂറോളജി ഒ. പി കൺസൾട്ടേഷനും ചികിത്സയും
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.ഡി കായചികിത്സ
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4, ക്നീ ഹാമ്മർ
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	ചികിത്സകൾക്കുള്ള മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

(ജി) മാനസിക (സൈക്യാട്രി) ക്ലിനിക്ക്

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	മാനസിക (സൈക്യാട്രി) ക്ലിനിക്ക്
1	നിർവ്വചനം	മാനസിക രോഗങ്ങളെ ആയുർവേദ രീതിയിൽ ചികിത്സിക്കുന്ന സ്ഥാപനം
2	സാധ്യത	അടിസ്ഥാന ചികിത്സ
3	സേവനങ്ങൾ	സൈക്കോതെറാപ്പി, ഡയറ്റ് പരിഷ്കരണം, സ്ട്രെസ് റിലീഫ് ടെക്നിക്കുകൾ, വ്യായാമ പരിശീലനം, കൗൺസലിംഗ്, ഡീ-അഡിക്ഷൻ തെറാപ്പി
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കൂടാതെ അത്യന്താപേക്ഷിതമായ സാഹചര്യത്തിൽ എളുപ്പത്തിൽ പുറത്തേക്കു കടക്കാൻ പറ്റുന്ന തരത്തിലുള്ള വാതിലുകൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.ഡി. മാനസിക/ എം.ഡി. കായചികിത്സ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ മാനസിക സ്വാസ്ഥ്യവിജ്ഞാനം

6	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 2, അനുബന്ധം 4 കൂടാതെ ക്നീ ഹാമ്മർ
7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	സുരക്ഷാ നിരീക്ഷണ ക്യാമറ, മെഡിക്കൽ ഓഫീസറുടെ മുറിയിൽ അലാറം ബെൽ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

കുറിപ്പ്:— അടിയന്തിര സാഹചര്യത്തിൽ അടുത്തുള്ള പോലീസ് സ്റ്റേഷനുമായി ആശയവിനിമയം നടത്താനുള്ള സൗകര്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

(എച്ച്) പഞ്ചകർമ്മ തൊറാപ്പി സെന്റർ

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	പഞ്ചകർമ്മ തൊറാപ്പി സെന്റർ
1	നിർവ്വചനം	പഞ്ചകർമ്മ തൊറാപ്പിക്ക് സൗകര്യമൊരുക്കുന്ന പ്രത്യേക സ്ഥാപനം
2.	സാധ്യത	തൊറാപ്പി സെന്റർ
3.	സേവനങ്ങൾ	പഞ്ചകർമ്മ കൺസൾട്ടേഷനും ചികിത്സകളും, വിവിധ തരത്തിലുള്ള ബാഹ്യ സ്നേഹ-സ്വേദ ചികിത്സകൾ, മുർദ്ധതൈലങ്ങൾ, തക്രധാര മുതലായവ. കൂടാതെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ചികിത്സ വേണ്ടി വരുന്ന അസുഖങ്ങൾക്കുള്ള ഒ. പി സേവനങ്ങളും
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കൂടാതെ പഞ്ചകർമ്മ തൊറാപ്പി മുറി, വമനം, വസ്തി, നസ്യ, അനുശസ്ത്ര കർമ്മങ്ങൾ, സ്നേഹ- സ്വേദ, ചികിത്സകൾ എന്നിവയ്ക്ക് സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കും പ്രത്യേകം വിഭജിക്കപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങൾ, പുരുഷന്മാർക്കും സ്ത്രീകൾക്കും പ്രത്യേകം ടോയ്ലറ്റുകൾ
5	ഹ്യുമൻ റിസോഴ്സ്	(എം.ഡി. പഞ്ചകർമ്മ/ എം.ഡി കായചികിത്സ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ പഞ്ചകർമ്മ), 2 പഞ്ചകർമ്മ തൊറാപ്പിസ്റ്റുകൾ(1 ആണും 1 പെണ്ണും)
6.	ഉപകരണങ്ങൾ	ദ്രോണി, കലത്തോടു കൂടിയ ശിരോധാര സ്റ്റാൻഡ്, മസാജ് ടേബിൾ, നാഡീസ്വേദയന്ത്രം, വസ്തിനേത്ര, ഗോകർണം, മോട്ടോറും പെസ്റ്റലും, ചൂടാക്കൽ സൗകര്യങ്ങൾ, മരുന്നുകൾ, മറ്റ് ഉപകരണങ്ങൾ

7	ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾ	ടവലുകൾ, അളക്കുന്ന ഗ്ലാസുകൾ, സ്റ്റീൽ പാത്രങ്ങൾ, ഏപ്രണുകൾ, പാത്രം ഹോൾഡർ, സ്പൂണുകൾ, ബേസിനുകൾ, പഞ്ഞി, പാഡുകൾ, കയ്യാറുകൾ, മരുന്നുകൾ.
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

(ഐ) സ്വസ്ഥവൃത്തത്തിനു കീഴിലുള്ള സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ

- (i) സ്വസ്ഥവൃത്ത/ ലൈഫ് സ്റ്റൈൽ ക്ലിനിക്
- (ii) സ്വസ്ഥവൃത്ത വെൽനസ്സ് & പ്രിവൻറ്റീവ് ക്ലിനിക്

സ്വസ്ഥവൃത്ത/ ലൈഫ് സ്റ്റൈൽ ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	സ്വസ്ഥവൃത്ത ലൈഫ് സ്റ്റൈൽ ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	ജീവിതശൈലി രോഗങ്ങൾക്ക് ക്ലിനിക്കൽ പരിചരണം നൽകുന്ന സ്പെഷ്യാലിറ്റി
2	സാധ്യത	ആരോഗ്യവും ജീവിത നിലവാരവും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നു
3	സേവനങ്ങൾ	ഭക്ഷണക്രമ പരിഷ്കരണം, സ്ട്രെസ് റിലീഫ് ടെക്നിക്കുകൾ, വ്യായാമ പരിശീലനം, കൗൺസിലിംഗ്, ഒബിസിറ്റി ക്ലിനിക്ക്, മെറ്റബോളിക് ഡിസോർഡേഴ്സ് മാനേജ്മെന്റ്, യോഗ പരിശീലനം
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.ഡി. സ്വസ്ഥവൃത്ത/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ സ്വസ്ഥവൃത്ത ആൻഡ് യോഗ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ ആയുർവേദ ഡയറ്ററ്റിക്സ്)
6	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 4, അനുബന്ധം 2
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	യോഗ മാറ്റ്, മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

സ്വസ്ഥവൃത്ത വെൽനസ്സ് & പ്രിവൻറ്റീവ് ക്ലിനിക്

നം.	നിലവാരങ്ങൾ	സ്വസ്ഥവൃത്ത വെൽനസ്സ് & പ്രിവൻറ്റീവ് ക്ലിനിക്
1	നിർവ്വചനം	ആരോഗ്യവും ജീവിത നിലവാരവും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് പ്രതിരോധ പരിചരണം നൽകുന്ന സ്പെഷ്യാലിറ്റി
2	സാധ്യത	ആരോഗ്യവും ജീവിത നിലവാരവും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നു
3	സേവനങ്ങൾ	പ്രകൃതി മൂല്യനിർണ്ണയം, അതിനനുസരിച്ച് ജീവിതശൈലിയും ഭക്ഷണക്രമവും പരിഷ്കരിക്കുക, മ്യൂസിക് തെറാപ്പി, ധ്യാനം, കൗൺസിലിംഗ്, പഞ്ചകർമ്മ ചികിത്സകൾ, പൊതുജനാരോഗ്യ ഇടപെടലുകൾ, ടെലിമെഡിസിൻ മുതലായവ
4	സ്ഥല ആവശ്യകത	അനുബന്ധം 1 കാണുക
5	ഇൻ ചാർജ്ജ്	എം.ഡി. സ്വസ്ഥവൃത്ത/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ സ്വസ്ഥവൃത്ത ആൻഡ് യോഗ/ ഡിപ്ലോമ ഇൻ ആയുർവേദ ഡയറ്ററ്റിക്സ്
6	ഉപകരണങ്ങൾ	അനുബന്ധം 4, അനുബന്ധം 2
7	ഉപഭോഗ വസ്തുക്കൾ	യോഗ മാറ്റ്, മരുന്നുകൾ
അനുബന്ധ സേവനങ്ങളും അടിസ്ഥാന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും നേരത്തെ പൊതുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത് പ്രകാരം.		

ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൻപ്രകാരം,

എ. പി. എം. മുഹമ്മദ് ഹനീഷ്,
ഗവൺമെന്റ് പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി.

വിശദീകരണക്കുറിപ്പ്

(ഇത് വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ ഭാഗമാകുന്നതല്ല. എന്നാൽ അതിന്റെ പൊതു ഉദ്ദേശം വ്യക്തമാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ്.)

2018-ലെ കേരള ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ (രജിസ്ട്രേഷനും നിയന്ത്രണവും) ആക്റ്റ് (2018 ലെ 2-ാം ആക്റ്റ്) 13-ാം വകുപ്പ് 1-ാം ഉപ വകുപ്പ് പ്രകാരം വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലെ ക്ലിനിക്കൽ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് വ്യത്യസ്തമായ നിലവാരങ്ങൾ

നിർണ്ണയിക്കുവാൻ സർക്കാരിന് അധികാരം നൽകുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ ആവശ്യത്തിലേക്കായി ചട്ടങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുവാൻ സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചു.

പ്രസ്തുത ലക്ഷ്യം നിറവേറ്റുന്നതിന് ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ് ഈ വിജ്ഞാപനം.

